

**ODGOVORI NA UPITE U VEZI SA
SPRJEČAVANJEM PRANJA NOVCA I FINANCIRANJA TERORIZMA**

Relevantni pojmovi:

1. Zakon o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma ("Narodne novine", br. 108/2017., 39/2019. i 151/2022.; dalje u tekstu: Zakon)
2. Uredba (EU) 2015/847 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. svibnja 2015. o informacijama koje su priložene prijenosu novčanih sredstava i o stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1781/2006 (dalje u tekstu: Uredba 2015/847)
3. Direktiva (EU) 2015/849 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. svibnja 2015. o sprečavanju korištenja financijskog sustava u svrhu pranja novca ili financiranja terorizma, o izmjeni Uredbe (EU) br. 648/2012 Europskog parlamenta i Vijeća te o stavljanju izvan snage Direktive 2005/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća i Direktive Komisije 2006/70/EZ (SL L 141, 5.6.2015., str. 73.; dalje u tekstu: Direktiva (EU) 2015/849)
4. Odluka o postupku procjene rizika od pranja novca i financiranja terorizma te načinu provođenja mjera pojednostavljene i pojačane dubinske analize stranke ("Narodne novine", br. 57/2018.; dalje u tekstu: Odluka o postupku procjene rizika)
5. Hrvatska narodna banka (dalje u tekstu: HNB).

Područje:	Članak 5. i 7. Uredbe 2015/847 i članak 15. Zakona
Tema:	Dubinska analiza za gotovinske transakcije ispod 1.000 eura
Broj pitanja:	1.
Datum objave odgovora:	
Pitanje:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kako kreditne institucije trebaju operativno postupati u provedbi mjera dubinske analize za gotovinske transakcije za iznose manje od 1.000 EUR u smislu članka 5. točke 3. i članka 7. točke 4. Uredbe 2015/847? 2. Hoće li HNB u Smjernicama, koje će donijeti šest mjeseci nakon stupanja Zakona na snagu, propisati pravila postupanja koja će između ostalog definirati minimalni iznos gotovinske transakcije za koji će kreditna institucija morati provesti identifikaciju i prikupiti OIB klijenta?
Odgovor:	<p>1. Člankom 2. stavcima 2., 3., 4. i 5. Uredbe 2015/847 propisane su vrste prijenosa novčanih sredstava na koje se Uredba 2015/847 ne primjenjuje. Stavkom 5. predmetnog članka ostavljena je mogućnost nacionalne diskrecije, a koja je i uvedena člankom 97. Zakona. Upućujemo i na Zajedničke smjernice u skladu s člankom 25. Uredbe 2015/847 o mjerama koje bi pružatelji platnih usluga trebali poduzeti kako bi otkrili informacije koje nedostaju ili nepotpune informacije o platitelju ili primatelju plaćanja i o postupcima koje bi trebali uvesti s ciljem upravljanja prijenosom novčanih sredstava za koji nedostaju potrebne informacije (u daljnjem tekstu: Smjernice), a koji će dokument biti prenesen u podzakonski akt za čije je donošenje ovlašten HNB. Člankom 11. Smjernica propisano je da pružatelj platnih usluga treba uspostaviti sustave i kontrole za osiguranje ispunjenja uvjeta za izuzeća i odstupanja od Uredbe 2015/847, kako bi se izuzeća i odstupanja mogla primijeniti. Pružatelji platnih usluga koji ne mogu utvrditi da su uvjeti za ova izuzeća ispunjeni trebali bi postupiti u</p>

	<p>skladu s Uredbom 2015/847 glede svih prijenosa novčanih sredstava. Za transakcije manje od 1.000 EUR u obuhvatu Uredbe 2015/847, za koje je platitelj pružatelj platnih usluga primio pokriće u gotovini (članak 5. stavak 3. točka a) Uredbe 2015/847) ili koje je primatelj pružatelj platnih usluga isplatio u gotovini (članak 7. stavak 4. točka a) Uredbe 2015/847) potrebno je provjeriti točnost prikupljenih informacija na temelju dokumenata, podataka ili informacija iz pouzdanog i neovisnog izvora (članak 4. stavak 4. i članak 7. stavak 4. Uredbe 2015/847).</p> <p>U skladu s člankom 4. stavkom 5. točkom a) i člankom 7. stavkom 5. točkom a) Uredbe 2015/847, provjera točnosti prikupljenih informacija smatra se obavljenom kada je identitet platitelja/primatelja provjeren u skladu s člankom 13. Direktive (EU) 2015/849 i informacije dobivene na temelju te provjere pohranjene u skladu s člankom 40. te Direktive. Zaključno, za "walk in" klijenta koji obavlja gotovinsku transakciju manju od 1.000 EUR, a koja je u obuhvatu Uredbe 2015/847, potrebno je utvrditi identitet u skladu s člankom 15. stavkom 1. točkom 1. Zakona i te prikupljene podatke o identitetu čuvati u skladu s člankom 79. Zakona. Nikakve dodatne mjere dubinske analize osim utvrđivanja i provjere identiteta nisu potrebne.</p> <p>2. S obzirom da su iznosi transakcija za koje je potrebno utvrditi i provjeriti identitet propisani Uredbom 2015/847, koja je izravno primjenjiva, smatramo da nema potrebe da ih HNB propisuje svojim podzakonskim aktom.</p>
--	---

Područje:	Članak 7. Uredbe 2015/847
Tema:	Provjera imena primatelja plaćanja kod prijenosa novčanih sredstava
Broj pitanja:	2.
Datum objave odgovora:	
Pitanje:	Treba li pružatelj platnih usluga primatelja plaćanja kod prijenosa novčanih sredstava unutar Europske unije verificirati ime primatelja plaćanja (ako je priloženo uz platnu poruku) ili je dovoljno provjeriti samo broj računa za plaćanje te mora li se navedeno kontrolirati prilikom izvršenja transakcije ili naknadno?
Odgovor:	<p>Člankom 7. Uredbe 2015/847 propisane su obveze primateljeva pružatelja platnih usluga (dalje u tekstu: PPU) o otkrivanju podataka o platitelju ili primatelju koje nedostaju. Navedeni članak odnosi se na prijenose novčanih sredstava unutar i izvan Europske Unije.</p> <p>Stavak 1. članka 7. Uredbe 2015/847 određuje da je PPU dužan pratiti prijenose novčanih sredstava kako bi otkrio jesu li ili ne slova ili znakovi koji su upotrijebljeni za pružanje informacija o platitelju i primatelju plaćanja u skladu s ustaljenim pravilima sustava razmjene poruka ili sustava plaćanja i namire putem kojih je obrađen prijenos novčanih sredstava. Ako je ime primatelja plaćanja priloženo uz platnu poruku kod prijenosa novčanih sredstava unutar Europske Unije, ovu provjeru potrebno je provesti u realnom vremenu.</p> <p>Nadalje, PPU je dužan sukladno stavku 2. članka 7. Uredbe 2015/847 uvesti djelotvorne postupke kako bi otkrio nedostaju li potrebne informacije o platitelju ili primatelju plaćanja. Detalji o tome što se smatra djelotvornim postupcima navedeni su u članku 25. Smjernica o mjerama koje bi pružatelji platnih usluga</p>

	<p>trebali poduzeti kako bi otkrili informacije koje nedostaju ili nepotpune informacije o platitelju ili primatelju plaćanja i o postupcima koje bi trebali uvesti s ciljem upravljanja prijenosom novčanih sredstava za koji nedostaju potrebne informacije. U roku propisanom Zakonom Smjernice će biti prenesene u podzakonski akt za čije je donošenje ovlašten HNB. Djelotvorni postupci su oni koji bi trebali:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) omogućiti PPU-u da uoči besmislene informacije, b) primijeniti kombinaciju praćenja u realnom vremenu i naknadnog praćenja, c) upozoriti PPU na pokazatelje visokog rizika. <p>PPU treba donijeti i održavati učinkovite politike i postupke koji su proporcionalni prirodi, veličini i složenosti poslovanja PPU-a te razmjerni riziku od pranja novca i financiranja terorizma kojem je PPU izložen. Dakle, PPU u svojim procedurama treba utvrditi koji će visokorizični čimbenici ili njihova kombinacija uvijek potaknuti praćenje u realnom vremenu, a koji će potaknuti naknadni pregled. Iz navedenog proizlazi da nema jednoznačnog odgovora treba li određena transakcija (unutar ili izvan Europske Unije) biti praćena u realnom vremenu, već isto ovisi od procjene samog PPU-a.</p> <p>Stavak 3. i 4. članka 7. Uredbe 2015/847 definiraju situacije kada primatelj PPU prije knjiženja primateljeva računa za plaćanje mora provjeriti točnost informacija o primatelju na temelju dokumenta, podataka ili informacija dobivenog iz pouzdanog i neovisnog izvora. Naglasili bi da se ta provjera (verifikacija) prema stavku 5. članka 7., smatra obavljenom u slučaju kada se radi o postojećem klijentu za kojeg je već utvrđen identitet u skladu s člankom 15. stavkom 1. točkom 1. Zakona, na kojeg se primjenjuje članak 16. stavak 6. Zakona te za kojeg se prikupljeni podaci o identitetu čuvaju u skladu s člankom 79. Zakona.</p>
--	---

Područje:	Članak 4. točka 19. Zakona
Tema:	Uspostava kontokorentnih i korespondentnih odnosa
Broj pitanja:	3.
Datum objave odgovora:	
Pitanje:	Postoji li zakonska obveza banke popunjavati upitnik KYC (engl. <i>know your customer</i>) i za kontokorentne i korespondentne banke?
Odgovor:	<p>Tumačenje se osniva na Zakonu te Zajedničkim smjernicama na temelju članka 17. i članka 18. stavka 4. Direktive (EU) 2015/849 o pojednostavnjenoj i pojačanoj dubinskoj analizi stranaka te čimbenika koje bi kreditne i financijske institucije trebale razmotriti pri procjeni rizika od pranja novca i financiranja terorizma koji je povezan s pojedinačnim poslovnim odnosima i povremenim transakcijama (JC 2017 37). U roku propisanom Zakonom Smjernice će biti prenesene u podzakonski akt za čije je donošenje ovlašten HNB.</p> <p>Prema članku 4. točki 19. Zakona, korespondentnim odnosom smatra se: a) kada jedna banka kao „korespondent” pruža bankovne usluge drugoj banci kao „respondentu”, uključujući vođenje računa i pružanje usluga povezanih s vođenjem računa kao što su upravljanje gotovinom, međunarodni prijenosi novčanih sredstava, obračun čekova, prolazni računi te usluge deviznoga poslovanja,</p> <p>b) odnos između i unutar kreditnih institucija te financijskih institucija, uključujući kada se slične usluge pružaju preko institucije korespondenta</p>

	<p>instituciji respondenta te uključujući odnos uspostavljen za transakcije vrijednosnim papirima ili prijenos novčanih sredstava.</p> <p>Nadalje, u članku 79. Smjernica propisani su čimbenici rizika koji mogu pridonijeti smanjenju rizika korespondentnog odnosa u odnosu na rizik proizvoda, usluga i transakcija. Jedan od čimbenika rizika je i situacija kada je korespondentni odnos ograničen na SWIFT RMA tehničku mogućnost odnosno aplikaciju koja je osmišljena kako bi se upravljalo komunikacijom između financijskih institucija. U SWIFT RMA odnosu, respondent, ili druga strana, nema otvoren račun za plaćanje.</p> <p>S obzirom na navedeno, definicija korespondentnog odnosa iz članka 4. točke 19. Zakona uključuje kontokorentne (otvoren račun) i korespondentne (razmijenjen SWIFT ključ) odnose.</p> <p>Mjere koje je banka korespondent dužna obaviti odnose se na provođenje mjera dubinske analize banke respondenta, a na temelju procjene rizika (članak 15. stavak 1., 3. i 4. Zakona i članak 84. Smjernica).</p> <p>Banka korespondent dužna je:</p> <ul style="list-style-type: none"> • identificirati i provjeriti identitet respondenta i njegova stvarnog vlasnika • utvrditi i dokumentirati narav i svrhu pružene usluge i odgovornosti pojedine institucije • nadzirati poslovni odnos, u svrhu identificiranja promjena u profilu rizičnosti respondenta • osigurati ažuriranost podataka koje ima o dubinskoj analizi stranke. <p>Skrećemo pozornost da Zakon i Smjernice ne propisuju obvezu popunjavanja upitnika KYC ni za jednu vrstu poslovnog odnosa, pa tako niti za uspostavu korespondentnog odnosa. Način na koji će banka osigurati svoju usklađenost s člankom 15. stavcima 1. i 3. Zakona propisan je u stavku 4. tog članka (obveznik je dužan mjere dubinske analize stranke provoditi na način propisan vlastitim politikama, kontrolama i postupcima). Korespondentni odnos (razmjena SWIFT ključa), potencijalno može u kombinaciji s ostalim čimbenicima rizika ukazivati na smanjeni rizik. Odluku o tome dužna je donijeti banka u odnosu na rizike pranja novca i financiranja terorizma kojima je izložena.</p> <p>Pri kreiranju internih procedura uspostave korespondentnih odnosa potrebno je uzeti u obzir i članak 88. Smjernica koji objašnjava da korespondenti trebaju imati na umu da upitnici za dubinsku analizu stranke koje su omogućile međunarodne organizacije u pravilu nisu osmišljeni kako bi se olakšalo korespondentima da ispune svoje obveze na temelju Direktive (EU) 2015/849, odnosno Zakona. Pri razmatranju upotrebe tih upitnika korespondenti bi trebali procijeniti hoće li im biti dovoljni za ispunjenje obveza na temelju Direktive (EU) 2015/849 odnosno Zakona i trebali bi, po potrebi, poduzeti dodatne korake.</p>
--	--

Područje:	Članak 20. stavak 12. Zakona
Tema:	Prikupljanje podatka o izvoru sredstava koja jesu ili će biti predmetom transakcije
Broj pitanja:	4.
Datum objave odgovora:	

Pitanje:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Podrazumijeva li se pod pojmom "podatak o izvoru sredstava koja jesu ili će biti predmet transakcije" iz stavka 12. članka 20. Zakona izjava uplatitelja gotovine ili će biti potrebno pribaviti dokument koji to dokazuje? Ako se radi o izjavi klijenta o izvoru sredstava koja jesu ili će biti predmetom transakcije, radi li se o izjavi koju će vlastoručno napisati klijent ili o usmenoj izjavi klijenta koju će zapisati referent koji sudjeluje u provođenju transakcije (primjerice upis u aplikaciju)? 2. Ako je potrebno da klijent dostavi dokument, što s klijentima koji taj dokument nemaju kod sebe ili ga ne žele predložiti banci? Točnije, je li kreditna institucija u obvezi u takvim slučajevima odbiti provođenje transakcije uplate gotovine / mjenjačke transakcije u iznosu od 200.000 kuna ili više?
Odgovor:	<ol style="list-style-type: none"> 1. U skladu s člankom 20. stavkom 12. Zakona obveznik je dužan od dana stupanja na snagu Zakona prikupiti podatak o izvoru sredstava koja jesu ili će biti predmet gotovinske transakcije uplate gotovine u vrijednosti od 200.000,00 kuna i većoj ili mjenjački posao u vrijednosti od 200.000,00 kuna ili većoj. Prema članku 12. Zakona obveznik je također dužan izraditi analizu rizika od pranja novca i financiranja terorizma kako bi prepoznao, procijenio, razumio i smanjio rizik od pranja novca i financiranja terorizma te donijeti politike, kontrole i postupke za smanjivanje i učinkovito upravljanje rizikom, uključujući i postupke dubinske analize stranke. Nadalje, obveznik je prema članku 14. Zakona dužan pri obavljanju mjera dubinske analize stranke uzeti u obzir varijable i čimbenike rizika od pranja novca i financiranja terorizma kako bi mogao procijeniti rizike povezane s pojedinim poslovnim odnosom ili povremenom transakcijom. Isto tako, obveznik je u skladu s odredbom članka 15. stavka 1. točke 4. Zakona dužan stalno pratiti poslovne odnose, uključujući i kontrolu transakcija kao jednu od propisanih mjera dubinske analize. Također, člankom 15. stavkom 3. Zakona propisano je da je obveznik dužan primjenjivati sve mjere dubinske analize iz stavka 1. ovog članka prema odredbama Zakona, pri čemu opseg primjene mjera treba ovisiti o procjeni rizika provedenoj u skladu s člankom 14. Zakona. Slijedom navedenoga obveznik, ovisno o profilu rizičnosti stranke, riziku države i geografskog područja, cjelokupnom riziku poslovnog odnos ili riziku transakcije, od stranke može tražiti da dokumentira izvor sredstava koja jesu ili će biti predmet transakcije, poslovnog odnosa, a što je u skladu s pristupom koji se temelji na procjeni rizika koje je obveznik identificirao u odnosu na stranku, poslovni odnos ili transakciju. Naime, u određenim slučajevima, kada je rizik povezan s poslovnim odnosom ili povremenom transakcijom posebno visok, provjera izvora imovine i izvora sredstava može biti jedini primjereni alat za ublažavanje rizika. Izvor sredstava ili imovine moguće je provjeriti, primjerice, usporedbom s prijavom PDV-a i poreza na dobit, kopijama revidiranih izvještaja, platnim listama, javnim ispravama, napisima neovisnih medija, pisane potvrde o godišnjoj plaći koju je potpisao poslodavac, originalnog ili ovjerenog primjerka ugovora o prodaji, pisane potvrde o prodaji koju je potpisao odvjetnik ili javni bilježnik, originalnog ili ovjerenog primjerka oporuke, pisane potvrde o nasljedstvu koju je potpisao odvjetnik, javni bilježnik, pravni zastupnik ili izvršitelj oporuke, internetskim pretraživanjem registra društva kako bi se potvrdila prodaja društva (članci 60. i 150. Zajedničkih smjernica na

	<p>temelju članka 17. i 18. stavka 4. Direktive (EU) 2015/849 o pojednostavljenoj i pojačanoj dubinskoj analizi stranaka te čimbenika koje bi kreditne i financijske institucije trebale razmotriti pri procjeni rizika od pranja novca i financiranja terorizma koji je povezan s pojedinačnim poslovnim odnosima i povremenim transakcijama).</p> <p>2. Člankom 19. Zakona uređuje se odbijanje uspostavljanja poslovnog odnosa i obavljanja transakcije koje obveznik obavlja za stranku. Navedenim člankom određeno je da obveznik koji ne može provesti mjere dubinske analize stranke ne smije uspostaviti poslovni odnos ili izvršiti transakciju, odnosno mora prekinuti već uspostavljeni poslovni odnos te razmotriti je li potrebno Uredu za sprječavanje pranja novca dostaviti obavijest o sumnjivoj transakciji i osobi u skladu s člankom 56. i 57. Zakona. Stavkom 2. članka 19. Zakona propisano je između ostaloga da obveznik može prekinuti već uspostavljeni poslovni odnos ako ocijeni da ne može učinkovito upravljati rizicima od pranja novca i financiranja terorizma koje je identificirao u odnosu na stranku.</p> <p>Slijedom navedenoga, za stranke s kojima obveznik već ima uspostavljen poslovni odnos, obveznik će postupiti u skladu s procjenom rizika stranke, a za stranke koje obavljaju povremenu transakciju kod obveznika, kada se radi o uplati gotovine ili mjenjačkom poslu u vrijednosti od 200.000,00 kn i većoj, obveznik ne smije obaviti transakciju kada ne može prikupiti podatak o izvoru sredstava te je dužan razmotriti treba li Uredu za sprječavanje pranja novca dostaviti obavijest o sumnjivoj transakciji, sredstvima i osobama u skladu s člankom 56. Zakona.</p>
--	--

Područje:	Članak 21. Zakona
Tema:	Utvrđivanje i provjera identiteta tražitelja međunarodne zaštite
Broj pitanja:	5.
Datum objave odgovora:	
Pitanje:	Uz koje je dokumente dopušteno uspostaviti poslovni odnos / obaviti transakciju za tražitelje međunarodne zaštite ako nema putovnicu ili je putovnica istekla?
Odgovor:	<p>Člankom 21. Zakona propisan je način utvrđivanja i provjera identiteta fizičke osobe. Stavak 1. navedenog članka određuje da je obveznik dužan za stranku koja je fizička osoba utvrditi i provjeriti njezin identitet prikupljanjem podataka iz članka 20. stavka 1. točke 1. Zakona uvidom u službeni osobni dokument u njezinoj nazočnosti. Službeni osobni dokument definiran je u članku 4. točki 39. kao svaka javna isprava s fotografijom osobe koju izdaje nadležno državno domaće ili strano tijelo, a sa svrhom identifikacije osobe. Nadalje, člankom 21. stavicima 2. i 3. propisane su određene iznimke od pravila. Stavak 2. propisuje da ako uvidom u službeni osobni dokument nije moguće prikupiti sve propisane podatke, podatke koji nedostaju obveznik prikuplja iz drugih važećih javnih isprava koje podnese stranka, dok stavak 3. dopušta obvezniku koji iz objektivnih razloga ne uspije prikupiti podatke u skladu sa stavicima 1. i 2. članka 21., da takav podatak može prikupiti neposredno od stranke te je taj podatak dužan provjeriti.</p> <p>Pružanje pristupa tražiteljima međunarodne zaštite najmanje osnovnim financijskim proizvodima i uslugama, nije samo preduvjet za njihovo sudjelovanje u suvremenom gospodarskom i društvenom životu, nego je i ključno za borbu protiv pranja novca i financiranja terorizma.</p>

Mnogi tražitelji međunarodne zaštite imat će zakonite (objektivne) razloge zbog kojih nisu u mogućnosti osigurati uobičajene oblike identifikacijskih dokumenata pri dolasku u Republiku Hrvatsku, a državna tijela možda neće moći potvrditi identitet tražitelja međunarodne zaštite, čak i u slučaju da takvi dokumenti postoje.

Pružanje pristupa financijskim proizvodima i uslugama tražiteljima međunarodne zaštite može biti otežano za kreditnu instituciju u slučajevima u kojima se identitet tražitelja međunarodne zaštite ne može provjeriti na osnovi „tradicionalnih“ oblika identifikacije poput putovnica ili osobnih iskaznica ili kada postoji sumnja u istinitost podataka sadržanih u toj dokumentaciji. Situacija može dodatno biti rizičnija kada tražitelji međunarodne zaštite dolaze iz zemalja ili teritorija povezanih s višim rizikom od pranja novca i financiranja terorizma, uključujući one u kojima je poznato da djeluju skupine koje izvršavaju teroristička kaznena djela.

Međutim, stavci 2. i 3. članka 21. pružaju određenu fleksibilnost glede primjene mjera utvrđivanja identiteta stranke, a koja se može primijeniti pri uspostavi poslovnog odnosa s tražiteljima međunarodne zaštite, uključujući situacije u kojima stranka ne može pružiti uobičajene oblike identifikacijskih dokumenata. Prema članku 62. Zakona o međunarodnoj i privremenoj zaštiti ("Narodne novine", br. 70/2015 i 127/2017) Ministarstvo unutarnjih poslova će tražitelju međunarodne zaštite izdati iskaznicu tražitelja međunarodne zaštite koja potvrđuje pravo boravka u Republici Hrvatskoj te se taj dokument može koristiti za prikupljanje podataka i utvrđivanje identiteta stranke, poželjno u kombinaciji s drugim dostupnim dokumentima, pod uvjetom da je iskaznica važeća, tj. da nije istekla.

Kreditna institucija trebala bi poduzeti razumne korake i provjeriti je li iskaznica tražitelja međunarodne zaštite autentična (nije krivotvorena) te, budući da navedena sadržava i sliku, provjeriti radi li se o istovjetnoj osobi koja je nazočna i želi uspostaviti poslovni odnos.

Ako kreditna institucija ima osnovane razloga da zna ili posumnja u to da je dokumentacija koju je stranka dostavila krivotvorena te zbog tog razloga ne može provjeriti identitet tražitelja međunarodne zaštite, prema članku 19. stavku 1. Zakona poslovni odnos ne smije se uspostaviti.

Zbog kombinacije rizika zemlje i nesigurnosti o pouzdanosti dokumenata podnositelja zahtjeva za otvaranje računa koji je tražitelj međunarodne zaštite, rizik od pranja novca i financiranja terorizma povezan s tim strankama vjerojatno neće biti nizak, ali se rizicima pranja novca i financiranja terorizma u većini slučajeva može učinkovito upravljati ponudom ograničenog raspona usluga i/ili uspostavom strožih kontrola praćenja poslovnog odnosa, što će dovesti do rane intervencije u slučaju sumnje.

Vrsta dokumentacije o identitetu, koju je kreditna institucija prihvatila kao dokaz o identitetu tražitelja međunarodne zaštite, utjecat će na procjenu kreditne institucije o riziku od pranja novca i financiranja terorizma povezanog s pojedinačnim poslovnim odnosom ili povremenom transakcijom i odredit će najprimjereniji način za učinkovito upravljanje tim rizikom.

U skladu s odredbom članka 15. stavka 1. točke 4. Zakona kreditna institucija dužna je pratiti svoje poslovne odnose kao dio obveza dubinske analize stranke. Praćenje transakcija osigurava da su transakcije usklađene s poznavanjem stranke te da su informacije dubinske analize stranke koje kreditna institucija ima, ažurne.

Razmjer i opseg primjene mjera praćenja poslovnog odnosa treba ovisiti o procjeni rizika pojedinog poslovnog odnosa. To znači da kreditna institucija mora osigurati da razina i intenzitet praćenja poslovnog odnosa budu određeni

	<p>na način koji je razmjernan riziku od pranja novca i financiranja terorizma, što uključuje i rizik da stranka možda nije ona za koju se izdaje.</p> <p>Trajno praćenje i transakcija i poslovnog odnosa ključno je za učinkovito smanjenje rizika od pranja novca i financiranja terorizma, što posebno može biti izraženo kod uspostave poslovnog odnosa s tražiteljima međunarodne zaštite iz određenih visokorizičnih zemalja. Mjere praćenja poslovnog odnosa koje mogu biti posebno relevantne:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Utvrđivanje očekivanog ponašanja stranke, poput vjerojatne prirode, iznosa, izvora i odredišta transakcija, da bi se mogle uočiti neuobičajene transakcije i razmotriti što bi moglo činiti transakciju sumnjivom. Osim toga, kreditna institucija može uzeti u obzir i svoje prethodno iskustvo s postojećim ili prethodnim korištenjem računa tražitelja međunarodne zaštite. Primjerice, pri izradi profila rizika stranke i određivanja pragova upozorenja, može biti korisno uzeti u obzir specifičnosti postupka dobivanja međunarodne zaštite ili čestih transfera male vrijednosti u zemlje podrijetla tražitelja međunarodne zaštite, što samo po sebi ne mora izazivati sumnju. Može biti korisno i razumjeti određene zajedničke parametre, poput iznosa novčane pomoći koju dobivaju tražitelji međunarodne zaštite. Nadalje, činjenica je da jezične barijere mogu otežati utvrđivanje svrhe i namjene poslovnog odnosa s pojedinačnom strankom, ali opći parametri poput onih koji su prethodno opisani, zajedno s pažljivim ciljanjem osnovnih financijskih proizvoda i usluga, banci mogu omogućiti da donese razumnu pretpostavku o svrsi i namjeni poslovnog odnosa. • Osiguranje da se u skladu s politikama i postupcima za upravljanje rizikom od pranja novca i financiranja terorizma iz članka 13. Zakona, računi tražitelja međunarodne zaštite pregledavaju redovito, a ujedno i nakon događaja koji može biti okidač, poput neuobičajenih ili neočekivanih transakcija, kako bi se razumjelo jesu li promjene profila rizičnosti stranke opravdane. U slučaju da ponašanje ili transakcije stranke izazovu sumnju, kreditna institucija dužna je o tome obavijestiti Ured za sprječavanje pranja novca. Ako se sumnja javi prije nego što je transakcija provedena, kreditna institucija mora se suzdržati od provedbe transakcije sve dok ne obavijesti Ured za sprječavanje pranja novca i ne dobije njihove upute. • Poduzimanje koraka kako bi kreditna institucija bila upoznata s promjenama u prethodno prikupljenim informacijama na temelju dubinske analize stranke, koje mogu utjecati na procjenu rizika od pranja novca i financiranja terorizma povezanog s pojedinačnim poslovnim odnosom. To može biti posebno važno u slučaju kad je identitet tražitelja međunarodne zaštite provjeren na osnovi privremenog dokumenta s ograničenim rokom valjanosti. Korisno bi bilo osigurati da se takvi računi mogu lako identificirati, na primjer, posebnim označavanjem računa u aplikaciji kreditne institucije. U situaciji kada je kreditna institucija obavila identifikaciju stranke na temelju dokumenata s ograničenim rokom valjanosti treba poduzeti mjere u skladu s procjenom rizika kako bi provjerila identitet stranke na osnovi identifikacijskog dokumenta, čim prije je to razumno moguće ili nakon što je zahtjev za međunarodnom zaštitom obrađen (što god bilo ranije).
--	--

	<ul style="list-style-type: none"> • Poduzimanje koraka kako bi kreditna institucija mogla identificirati slučajeve u kojima tražitelj međunarodne zaštite više ne boravi u Republici Hrvatskoj, a radi osiguranja da se račun ne koristi s namjerom prijevare, posebno kada treća osoba ima pravo raspolaganja po računu. <p>Osim mjera stalnog praćenja poslovnog odnosa, kreditna institucija može primijeniti i druge mjere za smanjenje rizika od pranja novca i financiranja terorizma. Specifične financijske potrebe tražitelja međunarodne zaštite često se mogu ispuniti osnovnim financijskim proizvodima i uslugama, kojima se klijentima ograničava mogućnost da zloupotrijebe te proizvode i usluge u svrhe financijskog kriminala. Takvi osnovni proizvodi i usluge banci mogu olakšati identifikaciju neuobičajenih transakcija ili obrazaca transakcija, uključujući nenamjensko korištenje proizvoda, ali važno je da sva ograničenja budu razmjerna i da tražiteljima međunarodne zaštite neopravdano ili nepotrebno ne ograničavaju pristup financijskim proizvodima i uslugama. Postavljanje općenitog uvjeta za odbijanje uspostave poslovnog odnosa ili samo na osnovi toga što je potencijalna stranka podrijetlom iz rizičnije zemlje ili teritorija i/ili ima zakonite razloge za pružanje manje robusnih dokaza identiteta, nije u skladu s pristupom koji se temelji na riziku određenom u Zakonu. Međutim, iako se u uobičajenim situacijama osnovnim računom za plaćanje, u skladu sa Zakonom o usporedivosti naknada, prebacivanju računa za plaćanje i pristupu osnovnom računu ("Narodne novine", broj 70/2017), mora dopustiti izvršavanje neograničenog broja platnih transakcija u vezi s uslugama iz članka 23. st. 1. Zakona o usporedivosti naknada, prebacivanju računa za plaćanje i pristupu osnovnom računu, a što je propisano člankom 23., stavkom 4. tog Zakona, kreditne institucije moći će ograničiti usluge osnovnog računa za plaćanje, od slučaja do slučaja, kad je to potrebno, za upravljanje rizikom od pranja novca i financiranja terorizma koji su identificirale. Međutim, da bi se osigurala usklađenost sa Zakonom o usporedivosti naknada, prebacivanju računa za plaćanje i pristupu osnovnom računu, važno je da se ta ograničenja primjenjuju samo do mjere do koje bi se primjenjivala i na ostale stranke i račune u sličnim scenarijima rizika. U slučaju da kreditna institucija odluči odbiti ili ograničiti usluge osnovnog računa za plaćanje zbog potrebe usklađenosti sa sprječavanjem pranja novca i financiranjem terorizma, trebala bi dokumentirati svoj razlog i biti spremna dokazati HNB-u da su ti koraci bili odgovarajući i primjereni riziku od pranja novca i financiranja terorizma povezanom s pojedinačnim poslovnim odnosom. Prema Zakonu, kreditna institucija dužna je identificirati i procijeniti rizik od pranja novca i financiranja terorizma te uspostaviti politike i postupke za upravljanje tim rizikom, uključujući i postupke dubinske analize stranke. Kreditna institucija trebala bi biti u mogućnosti dokazati HNB-u da su mjere sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma koje poduzima u vezi s tražiteljima međunarodne zaštite iz rizičnije zemlje ili teritorija odgovarajuće ako je:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ova kategorija stranaka izričito navedena u procjeni rizika cijelog poslovanja kreditne institucije iz članka 12. Zakona • u politikama i postupcima jasno naznačeno koje kontrole zaposlenici kreditne institucije mogu uzeti u obzir za primjenu (ovisno o slučaju i na osnovi procjene rizika) u odnosu na te stranke • odluka o odbijanju poslovnog odnosa ili primjeni mjera za smanjenje rizika jasno dokumentirana. <p>Kako bi se osigurala dosljedna i učinkovita primjena internih politika i postupaka povezanih s poslovnim odnosom s tražiteljem međunarodne zaštite, edukacija</p>
--	--

	zaposlenika ključan je element uspješnog sustava sprječavanja pranja novca. Mnoga pitanja koja su obuhvaćena ovim mišljenjem mogu se primijeniti na sličan način i u odnosu na povremene transakcije, ali kreditna institucija mora biti svjesna da će njezina sposobnost utvrđivanja, procjene i upravljanja rizikom od pranja novca i financiranja terorizma samo na osnovi mjera identifikacije i provjere stranke u tim slučajevima biti ograničena i da treba poduzeti korake za upravljanjem tim rizikom na odgovarajući način.
--	---

Područje:	Članak 2. stavak 4. Uredbe 2015/847 i članak 97. Zakona
Tema:	Izuzeća po Uredbi 2015/847 i Zakonu
Broj pitanja:	6.
Datum objave odgovora:	
Pitanje	<ol style="list-style-type: none"> Mogu li se plaćanja "drugih davanja" (npr. plaćanja naknada, pristojbi, zaduženja, ovrha, dugovanja, premija) javnim tijelima (Zagrebački Holding d.o.o., Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje, Vodoopskrba i odvodnja d.o.o., VG Čistoća d.o.o.) smatrati izuzetkom po članku 2. stavku 4. Uredbe 2015/847? Mogu li se plaćanja u korist računa iz Naredbe o načinu uplaćivanja prihoda proračuna, obaveznih doprinosa e prihoda za financiranja drugih javnih potreba u 2017. (prema Državnom proračunu) s raznim opisima plaćanja smatrati izuzećem u smislu članka 97. Zakona?
Odgovor:	<p>1. Člankom 2. stavcima 2., 3., 4. i 5. Uredbe 2015/847 propisane su vrste prijenosa novčanih sredstava na koje se Uredba 2015/847 ne primjenjuje. Stavkom 5. predmetnog članka ostavljena je mogućnost nacionalne diskrecije, a koja je i uvedena člankom 97. Zakona.</p> <p>Upućujemo i na Zajedničke smjernice u skladu s člankom 25. Uredbe (EU) 2015/847 o mjerama koje bi pružatelji platnih usluga trebali poduzeti kako bi otkrili informacije koje nedostaju ili nepotpune informacije o platitelju ili primatelju plaćanja i o postupcima koje bi trebali uvesti s ciljem upravljanja prijenosom novčanih sredstava za koji nedostaju potrebne informacije, a koji dokument će biti prenesen u podzakonski akt za čije je donošenje ovlašten HNB.</p> <p>Člankom 11. Smjernica propisano je da pružatelj platnih usluga treba uspostaviti sustave i kontrole za osiguranje ispunjenja uvjeta za izuzeća i odstupanja od Uredbe 2015/847, a kako bi se izuzeća i odstupanja mogla primijeniti. Pružatelji platnih usluga koji nisu u mogućnosti utvrditi da su uvjeti za ova izuzeća ispunjeni trebali bi postupiti u skladu s Uredbom 2015/847 glede svih prijenosa novčanih sredstava.</p> <p>U odnosu na prijenose novčanih sredstava prema tijelima javne vlasti koje navodite kao primjer potrebno je uspostaviti sustave i kontrole kako bi utvrdili koja plaćanja imaju karakter davanja, u čijem je slučaju moguće primijeniti članak 2. stavak 4. točku b) Uredbe 2015/847. Ako prijenos novčanih sredstava nema karakter davanja, moguće je primijeniti izuzeće iz članka 97. Zakona, uz ispunjenje sva tri uvjeta iz navedenog članka.</p>

	<p>2. Na plaćanja u korist računa iz Naredbe o načinu uplaćivanja prihoda proračuna, obaveznih doprinosa te prihoda za financiranje drugih javnih potreba u 2017. (prema Državnom proračunu) s raznim opisima plaćanja može se primijeniti izuzeće iz članka 2. stavka 4. točke b) Uredbe 2015/847 kojim je propisano da se Uredba 2015/847 ne primjenjuje na prijenose novčanih sredstava kojima se novčana sredstva prenose javnom tijelu za plaćanje poreza, kazni ili drugih davanja unutar države članice.</p> <p>Skrenuli bismo pozornost i na Registar neporeznih davanja (http://www.mfin.hr/hr/registar-neporeznih-davanja), a koja davanja bi po našem mišljenju mogla biti izuzeta na temelju članka 2. st. 4. točke b) Uredbe 2015/847.</p>
--	---

Područje:	Članak 46. stavak 1. Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranju terorizma ("Narodne novine", br. 108/2017)
Tema:	Politički izložena osoba
Broj pitanja:	7.
Datum objave odgovora:	
Pitanje:	Je li pri uspostavi poslovnog odnosa s pravnom osobom potrebno utvrditi status politički izložene osobe za zakonskog zastupnika i opunomoćenika ako ta osoba nastupa umjesto zakonskog zastupnika ili se status politički izložene osobe utvrđuje samo za stvarnog vlasnika pravne osobe?
Odgovor:	Prema stavku 1. članka 46. Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma ("Narodne novine", br. 108/2017) obveznik je dužan utvrditi status politički izložene osobe za zakonskog zastupnika, opunomoćenika i stvarnog vlasnika pravne osobe.
Napomena:	Članak 46. stavak 1. izmijenjen je Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma ("Narodne novine", br. 39/2019).

Područje:	Članak 67. stavak 2. Zakona
Tema:	Izvještaj o radu za prethodnu godinu u području sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma i godišnji plan rada za tekuću godinu
Broj pitanja:	8.
Datum objave odgovora:	
Pitanje:	Na koji je način potrebno dostaviti izvještaj o radu za prethodnu godinu i godišnji plan rada za tekuću godinu koji su kreditne institucije i kreditne unije dužne dostaviti HNB-u prema članku 67. stavku 2. Zakona?

Odgovor:	Izveštaj o radu za prethodnu godinu u području sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma, jednako kao i godišnji plan rada za tekuću godinu, potrebno je dostaviti u pisanom obliku, ovjeren i potpisan od ovlaštene osobe za sprječavanje pranja novca i financiranja terorizma, na adresu Jurišićeva 17, 10 000 Zagreb, s naznakom Sektor specijalističke supervizije i nadzora, Direkcija nadzora sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma. osim toga, potrebno je dostaviti i skeniranu verziju navedenih dokumenata na nekom od uređaja za pohranu elektroničkih podataka (USB, CD, DVD) ili elektronskom poštom na adresu spnft@hnb.hr.
----------	--

Područje:	Članak 60. Zakona
Tema:	Lista indikatora za prepoznavanje sumnjivih transakcija, sredstava i osoba za kreditne institucije u likvidaciji
Broj pitanja:	9.
Datum objave odgovora:	
Pitanje:	Jesu li kreditne institucije u likvidaciji dužne sastaviti listu indikatora za prepoznavanje sumnjivih transakcija, sredstava i osoba?
Odgovor:	<p>Sukladno odredbi članka 9. stavka 5. Zakona, obveznici provedbe mjera, radnji i postupaka za sprječavanje pranja novca i financiranja terorizma jesu i obveznici iz stavka 2. 3. i 4. članka 9. Zakona kada se nalaze u stečaju ili u likvidaciji, slijedom čega je i kreditna institucija u likvidaciji dužna poduzimati sve Zakonom predviđene mjere i radnje kako bi spriječila da njezin sustav bude iskorišten za pranje novca i/ili financiranje terorizma.</p> <p>Jedna od Zakonom propisanih obveza je i obveza izrade i redovitog dopunjavanja liste indikatora za prepoznavanje stranaka, transakcija i sredstava za koje postoje razlozi za sumnju na pranje novca i financiranje terorizma.</p> <p>Stoga je, u skladu s odredbama članka 60. Zakona, kreditna institucija u likvidaciji dužna, samostalno, uzimajući u obzir specifičnost svojeg poslovanja, vrstu stranaka s kojima posluje, geografsko područje, vrstu proizvoda i usluga koje nudi, kanale dostave kao i karakteristike sumnjive transakcije iz članka 56. stavak 6. Zakona te uvažavajući rezultate procjene rizika kojima je izložena, izraditi listu indikatora koje će upotrebljavati kao smjernicu za prepoznavanje transakcija, sredstava i osoba u vezi s kojima postoje razlozi za sumnju na pranje novca ili financiranja terorizma te ju redovno ažurirati.</p> <p>Činjenica da je kreditna institucija u likvidaciji ne implicira da kreditna institucija više nije izložena rizicima pranja novca i/ili financiranja terorizma te razina kontrole u odnosu na pranje novca i financiranje terorizma treba biti kao i za vrijeme njezina poslovanja prije likvidacije. Mjere praćenja koje pritom mogu biti posebno relevantne uključuju kontrolu transakcija koje stranka obavlja kako bi se osiguralo da su transakcije koje se obavljaju u skladu sa saznanjima kreditne institucije o stranci, poslovnome profilu, profilu rizika, uključujući prema potrebi i podatke o izvoru sredstava, pri čemu dokumentacija i podaci kojima kreditna institucija raspolaže mora biti ažurna.</p> <p>Ako kreditna institucija utvrdi da u vezi s transakcijom / strankom / poslovnim odnosom postoje razlozi za sumnju na pranje novca ili financiranje terorizma, dužna je istu prijaviti Uredu za sprječavanje pranja novca i poduzeti ostale mjere predviđene člankom 56. Zakona.</p>

	<p>U skladu s odredbama stavka 3. članka 60. Zakona, prilikom utvrđivanja razloga za sumnju na pranje novca ili financiranje terorizma te drugih okolnosti u vezi s tim, kreditna institucija dužna je upotrebljavati listu indikatora kao osnovne smjernice u utvrđivanju razloga za sumnju na pranje novca i financiranje terorizma.</p> <p>Upravo zbog toga neophodno je da svi zaposlenici koji su uključeni u sustav sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma, a ne samo ovlaštena osoba i njezin zamjenik, budu informirani o sadržaju liste indikatora te da ih prilikom obavljanja svojeg posla uzimaju u obzir.</p>
--	--

Područje:	Članak 39. Zakona
Tema:	Obavljanje mjera dubinske analize od strane treće osobe
Broj pitanja:	10.
Datum objave odgovora:	
Pitanje:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Je li kreditna institucija koja planira povjeriti posao dubinske analize javnom bilježniku (ili ostalim trećim osobama propisanim člankom 39. stavkom 1. točkama 1. i 2. Zakona) dužna sklopiti ugovor o obavljanju poslova dubinske analize stranke s trećom osobom? 2. Može li kreditna institucija trećoj osobi povjeriti samo neke od mjera dubinske analize navedene u članku 38. Zakona, a ne sve dopuštene mjere?
Odgovor:	<p>Osim provjere postoje li svi zakonski preduvjeti, u nastavku navodimo i druge mjere, primjerene kod odlučivanja o povjeravanju mjera dubinske analize trećim osobama:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uspostava odgovarajućih politika i procedura kojima će biti obuhvaćeno prepuštanje dubinske analize trećoj osobi te uspostava odgovarajućih kontrola i postupaka praćenja i ocjene takvog odnosa, uključujući i osiguravanje provođenja unutarnje revizije sukladno revizijskom planu • zahtjev da treća osoba dostavi potvrdu implementacije politika i procedura za sprječavanje pranja novca i financiranja terorizma kao i potvrdu provođenja mjera dubinske analize jednakih ili jednakovrijednih onima koje provodi kreditna institucija • kreditna institucija treba voditi računa o nepovoljnim javnim informacijama o trećoj osobi, kao što su na primjer informacije o prekršajnoj i/ili kaznenoj odgovornosti ili o drugim mjerama nametnutim trećoj osobi od strane ovlaštenih tijela zbog utvrđenih nedostataka ili povrede propisa u području sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma • kreditna institucija trebala bi provoditi periodičnu provjeru poslovanja treće osobe kako bi osigurala da ona kontinuirano provodi povjerene joj mjere dubinske analize na sveobuhvatan način i • kreditna institucija trebala bi razmotriti prekid ugovornog odnosa s trećom osobom ako treća osoba ne primjenjuje adekvatne mjere dubinske analize za njezine stranke ili na drugi način ne ispunjava ugovorene zahtjeve i druga očekivanja. <p>Navedeni kriteriji primjenjivi su i kod prepuštanja provođenja pojedinih mjera dubinske analize trećoj osobi unutar iste grupe.</p>

	<p>2. Opseg u kojem će kreditna institucija Zakonom dopuštene mjere dubinske analize povjeriti trećoj osobi ovisi o njezinoj poslovnoj politici, uvažavajući pritom procjenu rizika koji proizlaze iz takvog odnosa te mogućnost učinkovitog umanjnja i djelotvornog upravljanja tim rizicima.</p>
--	--

Područje:	Članak 4. točka 31. i članak 97. Zakona
Tema:	Definicija poslovnog odnosa
Broj pitanja:	11.
Datum objave odgovora:	
Pitanje:	<p>Smatra li se uplata osnivačkog pologa poslovnim odnosom te smatra li se uplata osnivačkog pologa transakcijom koja podliježe provedbi mjera dubinske analize prema Uredbi 2015/847, odnosno može li se na navedenu transakciju primijeniti izuzeće propisano člankom 97. Zakona?</p>
Odgovor:	<p>U članku 4. točki 31. Zakona definiran je poslovni odnosa kao poslovni, profesionalni ili komercijalni odnos povezan s profesionalnim aktivnostima obveznika i za koji se očekuje, u vrijeme uspostavljanja, da ima element trajnosti. Nadalje, člankom 4. točkom 32. Zakona definirana je povremena transakcija kao transakcija koja se ne obavlja u okviru uspostavljenog poslovnog odnosa.</p> <p>Transakcija uplate osnivačkog pologa koju obavlja stranka koja nema otvoreni račun u kreditnoj instituciji i za koju je pokriće dala u gotovini ima obilježja povremene transakcije, jer element trajnosti nije prisutan u trenutku obavljanja transakcije uplate osnivačkog pologa. Mjere koje je kreditna institucija dužna provesti u vezi s transakcijom uplate osnivačkog pologa ovise o iznosu transakcije te metodi provedbe uplate (gotovinska ili bezgotovinska transakcija).</p> <p>U slučaju kad je kreditna institucija za uplatu osnivačkog pologa primila pokriće u gotovini od stranke s kojom nema prethodno uspostavljeni poslovni odnos, dužna je primijeniti mjere dubinske analize iz članka 15. Zakona u situaciji propisanoj u članku 16. stavku 1. točki 3. i 6. Zakona, odnosno pri svakoj povremenoj transakciji koja predstavlja prijenos novčanih sredstava u vrijednosti većoj od 1.000,00 EUR te ukoliko u vezi s transakcijom ili strankom postoje razlozi za sumnju na pranje novca ili financiranje terorizma neovisno o vrijednosti transakcije i svim propisanim izuzećima.</p>

	<p>Ako se radi o prijenosu novčanih sredstava koje je kreditna institucija primila u gotovini ili u anonimnom elektroničkom novcu u iznosu koji ne premašuje 1.000,00 EUR i za koji se ne čini da je povezan s drugim prijenosima novčanih sredstava koji, zajedno s dotičnim prijenosom, premašuju 1.000,00 EUR, treba postupiti prema članku 4. stavku 4. Uredbe, odnosno prije prenošenja novčanih sredstava provjeriti točnost informacija na način propisan člankom 4. stavkom 5. Uredbe.</p> <p>Transakcija uplate osnivačkog pologa ne zadovoljava uvjete iz članka 97. Zakona jer se ne radi o plaćanju koje omogućuje isporuku robe ili pružanje usluga.</p>
--	---

Područje:	Članak 97. Zakona te članak 4. stavci 1. i 4. Uredbe 2015/847
Tema:	Primjena izuzeća prema članku 97. Zakona Prikupljanje podataka prema Uredbi 2015/847 za povremene transakcije ispod 1.000 eura
Broj pitanja:	12.
Datum objave odgovora:	
Pitanje:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Smatraju li se transakcije plaćanja računa za kreditne kartice (npr. Diners, American Express i dr.) transakcijama koje podliježu izuzeću propisanom člankom 97. Zakona? 2. Prikupljaju li se podaci iz članka 4. stavka 1. Uredbe 2015/847 u slučaju provođenja povremenih transakcija u iznosu manjem od 1.000,00 EUR te na temelju kojih dokumenata, podataka ili informacija je potrebno provjeriti točnost podataka iz članka 4. stavka 1. Uredbe?
Odgovor:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Vežano uz transakcije plaćanja računa za kreditne kartice mišljenja smo da iste mogu biti izuzete od primjene Uredbe ako su kumulativno ispunjeni svi uvjeti propisani člankom 97. Zakona. Upućujemo i na Odluku o mjerama pružatelja platnih usluga u skladu s člankom 25. Uredbe (EU) 2015/847 ("Narodne novine" broj 57/2018). Člankom 11. navedene Odluke propisano je da pružatelj platnih usluga treba uspostaviti sustave i kontrole za osiguranje ispunjenja uvjeta za izuzeća i odstupanja od Uredbe (što uključuje i članak 97. Zakona), a kako bi se izuzeća i odstupanja mogla primijeniti. Pružatelji platnih usluga koji nisu u mogućnosti utvrditi da su uvjeti za ova izuzeća ispunjeni trebali bi postupiti u skladu s Uredbom u pogledu svih prijenosa novčanih sredstava. 2. Kod prijenosa novčanih sredstava u iznosu koji ne premašuje 1.000,00 EUR i za koje se ne čini da su povezani s drugim prijenosima novčanih sredstava koji zajedno s dotičnim prijenosom premašuju 1.000,00 EUR potrebno je razlikovati radi li se o transakciji unutar Europske unije (članak 5. Uredbe) ili transakciji izvan Europske unije (članak 6. Uredbe). Nadalje, obuhvat podataka koje je potrebno prikupiti ovisi o tome jesu li novčana sredstva primljena u gotovini ili anonimnom elektroničkom novcu (članak 5. stavak 3. točka a) i članak 6. stavak 2. podstavak 2. točka a) Uredbe), odnosno radi li se o transakciji za koju postoji sumnja na pranje novca ili financiranje terorizma (članak 5. stavak 3. točka b) i članak 6. stavak 2. podstavak 2. točka b) Uredbe) u kojim je situacijama potrebno prikupiti informacije iz članka 4. stavka 1. odnosno 3. Uredbe.

	<p>U skladu s člankom 4. stavkom 4. Uredbe prije prenošenja novčanih sredstava platiteljev pružatelj platnih usluga treba provjeriti točnost prikupljenih informacija na temelju dokumenata, podataka ili informacija pribavljenih iz pouzdanog i neovisnog izvora. Provjera točnosti informacija smatra se obavljenom kada je identitet platitelja provjeren u skladu s propisanim mjerama dubinske analize stranke u članku 15. stavku 1. Zakona, odnosno uvidom u službeni osobni dokument stranke koja novčana sredstva prenosi u gotovini ili anonimnom elektroničkom novcu.</p> <p>Rokovi čuvanja podataka prikupljenih na temelju Zakona i Uredbe propisani su člankom 79. Zakona. Podatke, informacije i dokumentaciju prikupljenu primjenom navedenih odredbi Zakona u svrhu identifikacije i provjere identiteta platitelja treba čuvati deset godina nakon obavljanja transakcije.</p> <p>Odlukom o postupku procjene rizika propisano je da su obveznici prilikom prikupljanja podataka u skladu sa člancima 4., 5., 6. i 7. Uredbe 2015/847 dužni prikupiti presliku odgovarajućeg osobnog identifikacijskog dokumenta i istu čuvati u rokovima propisanim člankom 79. Zakona.</p>
--	---

Područje:	Članak 52. Zakona
Tema:	Provjera identiteta stranke na temelju kvalificiranog certifikata za elektronički potpis te na temelju videoelektroničke identifikacije
Broj pitanja:	13.
Datum objave odgovora:	
Pitanje:	<ol style="list-style-type: none"> Promatraju li se stavci od 1. do 3. članka 52. Zakona zasebno od stavka 4. i 5. istog članka u smislu obveza i uvjeta koji su u tim stavcima opisani? Može li se utvrđivanje i provjera identiteta stranke na temelju kvalificiranog certifikata za elektronički potpis iz članka 52. stavaka od 1. do 5. Zakona promatrati kao način tj. sredstvo utvrđivanja identiteta od strane kreditne institucije, u kojem smislu se takav način utvrđivanja identiteta stranke i eventualni poslovni odnos s pružateljem usluga povjerenja ne bi smatrali eksternalizacijom poslovnih aktivnosti u smislu Zakona o kreditnim institucijama? Kada članak 52. Zakona navodi prikupljanje podataka "neposredno od stranke", na koji način je kreditna institucija dužna navedene podatke prikupiti?
Odgovor:	<ol style="list-style-type: none"> Iz stipulacije odredbi stavka 1. i 4. članka 52. Zakona proizlazi da Zakon prepoznaje i propisuje dva različita načina identifikacije i provjere identiteta stranke, a koji se ne moraju primjenjivati zajedno – identifikacija na temelju kvalificiranog certifikata za elektronički potpis ili elektronički pečat te identifikacija korištenjem sredstava videoelektroničke identifikacije. Navedeni članak nadalje, upravo u ovisnosti o načinu identifikacije i provjere identiteta stranke, određuje i kriterije te uvjete za primjenu pojedinog načina identifikacije kao i relevantne obveze kreditne institucije. Člankom 15. stavkom 1. točkom 1. Zakona određeno je da dubinska analiza obuhvaća, između ostalog, utvrđivanje identiteta stranke i provjeru njezina identiteta na osnovi dokumenata, podataka ili informacija dobivenih

iz vjerodostojnog, pouzdanog i neovisnog izvora, uključujući, ako ga stranka ima, kvalificirani certifikat za elektronički potpis ili elektronički pečat. Iz navedenog proizlazi da kvalificirani certifikat predstavlja upravo neovisni, pouzdani i vjerodostojni izvor koji kreditna institucija može koristiti u svrhu utvrđivanja i provjere identiteta stranke. Korištenje takvog izvora za potrebe utvrđivanja i provjere identiteta stranke, samo za sebe, pritom ne predstavlja eksternalizaciju u smislu Zakona o kreditnim institucijama ("Narodne novine" broj 159/2013, 19/2015, 102/2015, 15/2018; u daljnjem tekstu: ZOKI).

Naime, sukladno članku 109. ZOKI-ja eksternalizacija predstavlja svako ugovorno povjeravanje obavljanja aktivnosti kreditne institucije pružateljima usluga, koje bi inače kreditna institucija sama obavljala, izuzev povjeravanja usluga nabave robe i radova, najma ili zakupa te komunalnih usluga. S tim u vezi, ako kreditna institucija samostalno utvrđuje i provjerava identitet stranke koristeći se pritom kvalificiranim certifikatom, isto se ne bi smatralo eksternalizacijom. No, ako kreditna institucija ugovorno povjeri prikupljanje podataka koje je sukladno Zakonu i svojim internim aktima dužna prikupiti nekom pružatelju te usluge, onda bi se to smatralo eksternalizacijom.

Ako se usluge povjerenja koriste na način sukladan Uredbi (EU) 910/2014 nije nužna uspostava poslovne suradnje između kreditne institucije i pružatelja usluga povjerenja. Ali ako su ugovorom između kreditne institucije i pružatelja usluga povjerenja ugovorene i dodatne usluge, tada te usluge mogu predstavljati eksternalizaciju.

3. Pojam "neposredno prikupljanje podataka od stranke" osim u članku 52. Zakona navodi i u člancima od 21. do 26. Zakona, iz čega proizlazi da navedeni način prikupljanja podataka nije isključivo vezan za identifikaciju i provjeru identiteta putem kvalificiranog certifikata ili videoelektroničke identifikacije. Zakon pritom ne propisuje definiciju navedenog pojma.

Međutim, iz spomenutih odredbi Zakona proizlazi da izraz "neposredno od stranke" podrazumijeva svaki oblik prikupljanja podataka isključivo od stranke, a ne od druge osobe ili iz nekog drugog izvora te se isti može koristiti samo ako propisane podatke nije moguće prikupiti uvidom u identifikacijske dokumente ili druge važeće javne isprave ili uvidom u javne registre, odnosno u konkretnom slučaju uvidom u kvalificirani certifikat za elektronički potpis ili elektronički pečat te na način propisan stavkom 4. članka 52. Zakona. Navedeni izraz ("neposredno od stranke") pritom nužno ne uvjetuje fizičku nazočnost stranke kod kreditne institucije.

S obzirom da odredbe Zakona pružaju određenu fleksibilnost u pogledu određivanja načina prikupljanja podataka "neposredno od stranke" kreditna institucija dužna je svojim internim politikama propisati na koji način će se prikupljati svi propisani podaci.

Treba voditi računa o primjerenosti tako određenog načina prikupljanja podataka s obzirom na to koji se podaci na taj način prikupljaju, a uvažavajući procjenu rizika konkretnog poslovnog odnosa ili povremene transakcije. Također, treba poduzeti razumne korake kako bi se potvrdila istinitost takvih podataka. Pisana izjava stranke kojom ona potvrđuje istinitost danih podataka može se smatrati dobrom praksom.

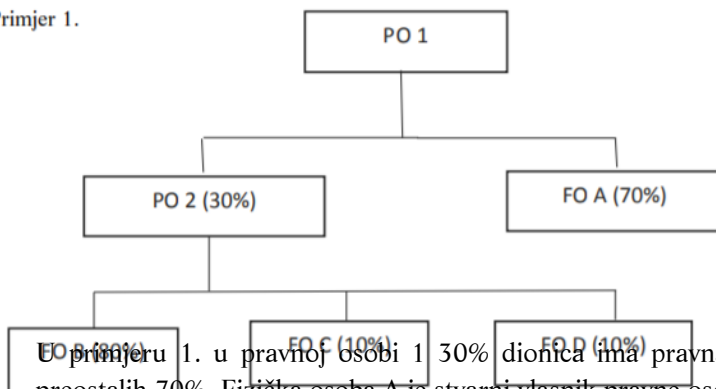
Područje :	Članak 28., 29. i 31. Zakona
Tema:	Primjena članaka 28., 29. i 31. u vezi s utvrđivanjem stvarnog vlasnika stranke
Broj pitanja:	14.
Datum objave odgovora:	
Pitanje:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Jesu li strane zaklade i fondacije obuhvaćene pojmom "trust i drugi izjednačeni subjekt stranog prava" te koji bi se još subjekti stranog prava mogli smatrati trustom? 2. Primjenjuje li se članak 31. Zakona samo u slučaju kada je klijent trust ili i onda kada je trust u lancu vlasništva stranke? 3. Ako ne postoje određeni korisnici imovine trusta, smatra li se stvarnim vlasnikom u tom slučaju osnivač ili upravitelj ili neka od drugih uloga u trustu navedenih u članku 31. stavku 1. Zakona? Ako je odgovor ne, smatra li se u tom slučaju član uprave ili drugog poslovnog tijela stvarnim vlasnikom (članak 28. stavak 8. Zakona)? 4. Mora li se akt o osnivanju trusta prikupiti kada je stranka trust ili i onda kada je trust u vlasničkoj strukturi klijenta? 5. Je li prihvatljivo kao zamjenu za akt o osnivanju prihvatiti pisanu izjavu osobe iz upravljačkog vijeća trusta o tome tko su stvarni korisnici trusta u slučaju kada stranka ne želi dati akt o osnivanju? 6. Na koji se način izračunava pokazatelj neizravnog vlasništva, ako je moguće i na primjeru, ako ista fizička osoba ima vlasništvo ili kontrolu na dvije ili više pravnih osoba koje se u lancu vlasništva nalaze na različitim razinama vlasništva? 7. Koliki udjel u vlasništvu stranke pravne osobe ima fizička osoba koja je izravni vlasnik stranke s 20%, a ujedno je i neizravni vlasnik s postotkom od 35% nad pravnom osobom koja je izravni vlasnik stranke s 50%? 8. Odnosi li se izuzetak za utvrđivanje stvarnog vlasnika stranke iz članka 29. Zakona samo na slučaj kada se radi o stranci ili i na situaciju kada se u vlasničkoj strukturi stranke dođe do trgovačkog društva čijim se financijskim instrumentima trguje na burzi u državi članici ili trećoj državi s jednakim standardima izvještavanja kao u Europskoj uniji? 9. Ako se stvarnim vlasnikom društva iz članka 29. Zakona smatra član uprave stranke, je li stvarni vlasnik samo jedan član uprave ili su to svi članovi uprave?
Odgovor:	<ol style="list-style-type: none"> 1) Pojam "trust i drugi izjednačeni subjekti stranog prava" iz članka 31. Zakona može obuhvatiti i strane zaklade ili fundacije u slučaju kad imaju strukturu ili funkciju sličnu trustu. U skladu s člankom 31. stavkom 10. Direktive (EU) 2015/849 Europska komisija objavila je u Službenom listu Europske unije popis trustova i sličnih pravnih aranžmana uređenih pravom država članica koji su joj priopćeni u skladu s tim stavkom. 2) Člankom 31. Zakona propisuje se utvrđivanje i provjera identiteta stvarnog vlasnika trusta i s njim izjednačenog subjekta stranog prava. Navedeni članak primjenjuje se u slučaju kad je stranka trust i u slučaju kad je trust u strukturi vlasništva pravne osobe koja je stranka. 3) Stvarnim vlasnikom trusta, prema članku 28. stavku 3. Zakona, smatra se svaka fizička osoba ili više njih iz članka 31. stavka 1. Zakona koja u konačnici kontrolira trust izravnim ili neizravnim vlasništvom ili drugim sredstvima. Člankom 31. stavkom 1. Zakona određeno

	<p>je da se u postupku utvrđivanja i provjere identiteta stvarnog vlasnika trusta utvrđuje i provjerava identitet sljedećih osoba:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. svih osnivača 2. svih upravitelja 3. svih zaštitnika, ako postoje 4. svih korisnika ili skupine korisnika imovine kojom upravlja, pod uvjetom da su budući korisnici već određeni ili određivi, ili ako to nije slučaj, skupine osoba u čijem se temeljnom interesu trust i s njim izjednačeni subjekt stranog prava uspostavlja ili u čijem interesu pravni aranžman ili subjekt djeluje 5. svih osoba koje obavljaju funkcije jednakovrijedne ili slične onima opisanima u točkama od 1. do 4. i 6. svih drugih fizičkih osoba koje izravnim ili neizravnim vlasništvom ili na drugi način u konačnici provode kontrolu nad trustom ili s njim izjednačenim subjektom stranog prava. <p>4) Kreditna institucija dužna je prema članku 31. stavku 3. Zakona prikupiti akt o osnivanju trusta, kad je stranka koja uspostavlja poslovni odnos trust.</p> <p>Kad je stranka za koju se utvrđuje stvarni vlasnik pravna osoba koja u strukturi vlasništva ima trust, kreditna institucija podatke o stvarnom vlasniku tog trusta prikuplja na način iz članka 30. stavka 2. Zakona. Ako iz objektivnih razloga nije moguće podatke prikupiti na način iz članka 30. stavka 2. Zakona, može se primijeniti članak 30. stavak 7. Zakona. Prema članku 30. stavku 8. Zakona kreditna institucija prikuplja podatke o stvarnom vlasniku u mjeri koja joj omogućuje poznavanje strukture vlasništva i kontrolu stranke u stupnju koji, ovisno o procjeni rizika, odgovara kriteriju zadovoljavajućeg poznavanja stvarnog vlasnika stranke.</p> <p>5) U slučaju kad je stranka koja uspostavlja poslovni odnos trust, kreditna institucija dužna je prikupiti akt o osnivanju trusta u skladu s člankom 31. stavkom 3. Zakona. Pisana izjava osobe iz upravljačkog vijeća trusta o tome tko su korisnici trusta ne može se smatrati zamjenom za prikupljanje akta o osnivanju trusta.</p> <p>6) Člankom 28. stavkom 1. Zakona propisano je da se stvarnim vlasnikom pravne osobe smatra svaka fizička osoba (osobe) koja je u konačnici vlasnik ili kontrolira stranku ili u čije ime se provodi transakcija i uključuje barem:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. fizičku osobu s izravnim vlasništvom 2. fizičku osobu s neizravnim vlasništvom ili 3. fizičku osobu koja ima kontrolni položaj u upravljanju imovinom pravne osobe preko drugih sredstava. <p>Pokazatelj izravnog vlasništva određen je stavkom 5., pokazatelj neizravnog vlasništva stavkom 6., a kontrolni položaj u upravljanju imovinom pravne osobe preko drugih sredstava stavkom 7. istog članka.</p> <p>Neizravno vlasništvo postoji kada vlasnička struktura pravne osobe uključuje jednu ili više pravnih osoba (lanac vlasništva). Moguće je da jedna fizička osoba ima izravno vlasništvo u pravnoj osobi koja uspostavlja poslovni odnos (vlasništvo nad preko 25% poslovnih udjela, glasačkih ili drugih prava na temelju kojih ostvaruje pravo upravljanja pravnom osobom ili vlasništvo 25% plus jedna dionica) te da ujedno ima i neizravno vlasništvo u toj istoj pravnoj osobi (vlasništvo ili kontrola iste fizičke osobe/osoba nad jednom ili više pravnih osoba koje pojedinačno ili zajedno imaju preko 25% poslovnih udjela ili 25% plus</p>
--	--

jedna dionica u stranci). Napominjemo da jedna pravna osoba može imati više stvarnih vlasnika te je potrebno utvrditi sve njezine stvarne vlasnike.

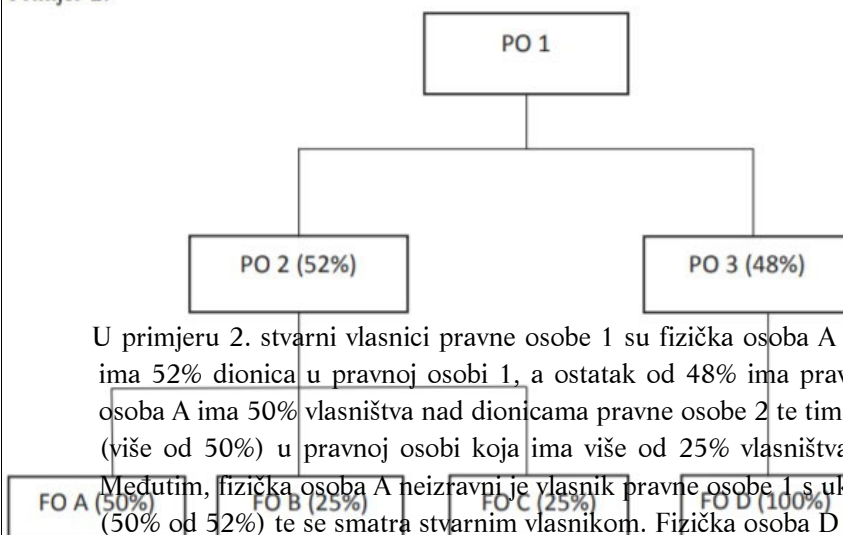
U nastavku se navode četiri primjera za ilustraciju.

Primjer 1.

U primjeru 1. u pravnoj osobi 1 30% dionica ima pravna osoba 2, a fizička osoba A preostalih 70%. Fizička osoba A je stvarni vlasnik pravne osobe 1 (izravni), jer ima više od 25% vlasništva. Fizička osoba B ima 80% dionica u pravnoj osobi 2 te time ima neizravno vlasništvo od 24% (80% od 30%) u pravnoj osobi 1. Ukupan zbroj dionica fizičke osobe B koje ona ima u pravnoj osobi 1 je ispod 25%, međutim budući da ima više od 50% vlasništva nad dionicama u PO 2 a koja ima više od 25% dionica u pravnoj osobi 1, ista se smatra stvarnim vlasnikom.

Primjer 2.

U primjeru 2. stvarni vlasnici pravne osobe 1 su fizička osoba A i D. Pravna osoba 2 ima 52% dionica u pravnoj osobi 1, a ostatak od 48% ima pravna osoba 3. Fizička osoba A ima 50% vlasništva nad dionicama pravne osobe 2 te time nema većinski udio (više od 50%) u pravnoj osobi koja ima više od 25% vlasništva u pravnoj osobi 1. Međutim, fizička osoba A neizravni je vlasnik pravne osobe 1 s ukupno 26% vlasništva (50% od 52%) te se smatra stvarnim vlasnikom. Fizička osoba D ima 100% vlasništva nad dionicama pravne osobe 3 te time ima neizravno vlasništvo u pravnoj osobi 1 od 48% (100% od 48%). Proizlazi da fizička osoba D ima većinski udio (više od 51%

dionica) u pravnoj osobi 3 koja ima više od 25% vlasništva nad dionicama pravne osobe 1 te ujedno ima i ukupni zbroj dionica (48%) u pravnoj osobi 1 koji je veći od 25%. Fizička osoba D je stvarni vlasnik pravne osobe 1 po dva kriterija.

Primjer 3.

PO 1			
PO 2 18%	PO 3 52%	FO A 30%	
PO 5 100%	FO B 20%	FO C 50%	PO 4 30%
FO D 100 %			

U primjeru 3. stvarni vlasnici pravne osobe 1 su fizička osoba A, C i D. Pravna osoba 2 ima 18% dionica u pravnoj osobi 1, pravna osoba 3 ima 52% dionica u pravnoj osobi 1, dok je fizička osoba A izravni stvarni vlasnik s 30% dionica u pravnoj osobi 1. U drugoj liniji vlasništva samo fizička osoba C posjeduje dovoljan postotak dionica (26% udjela u pravnoj osobi 1 neizravno preko pravne osobe 3 (50% od 52%)) da bi se smatrala stvarnim vlasnikom. Fizička osoba B ima 10,4% (20% od 52%) udjela u pravnoj osobi 1 te stoga nema dovoljan postotak dionica da bi se smatrala stvarnim vlasnikom.

U trećoj liniji vlasništva, FO D kvalificira se kao stvarni vlasnik budući da u konačnici posjeduje 33,6% udjela u pravnoj osobi 1 – budući da FO D posjeduje 100% dionica u PO 5, smatra se da posjeduje 18% udjela u pravnoj osobi 1 kroz pravnu osobu 5 i pravnu osobu 2, te 15,6% udjela u pravnoj osobi 1 preko PO 4 i PO 3.

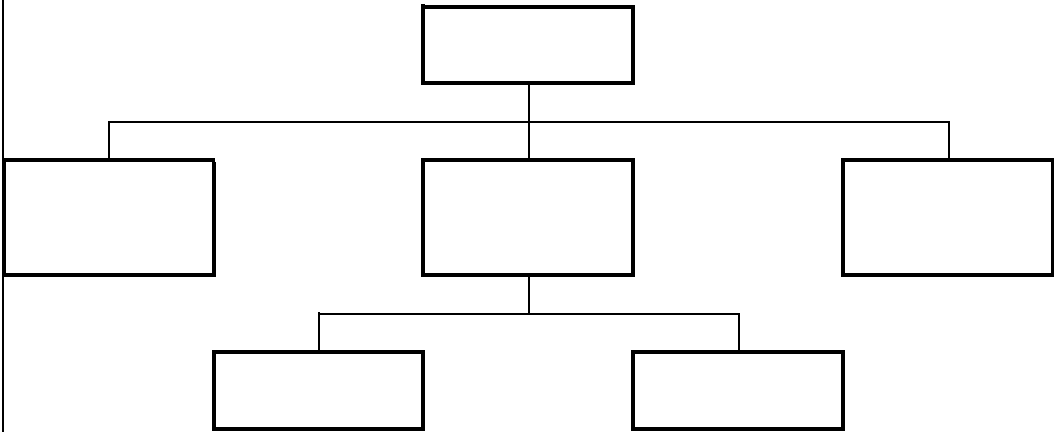
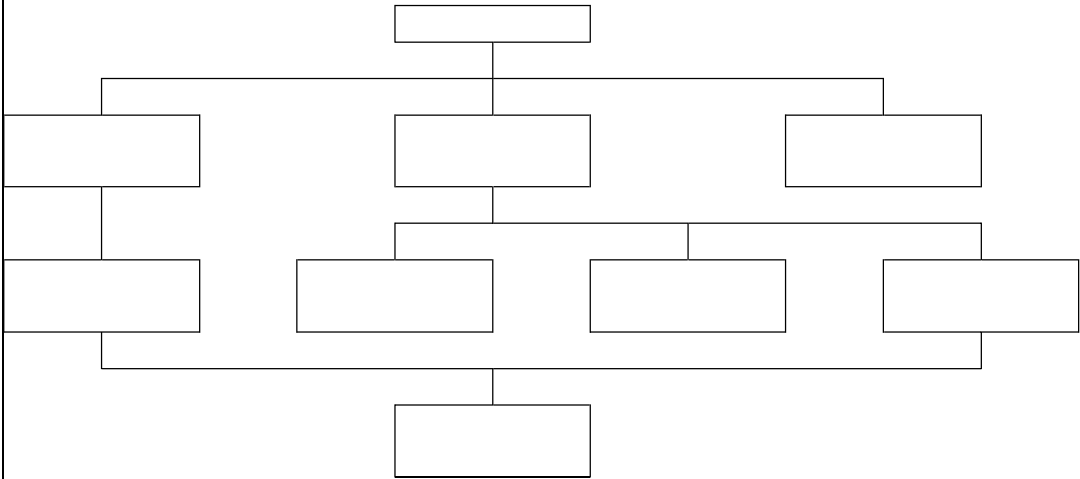
Dakle, fizičke osobe koje u konačnici posjeduju više od 25% udjela u pravnoj osobi 1, izravno ili neizravno, su FO A, C i D – izravno u slučaju FO A i neizravno u slučaju FO C i D.

Primjer 4.

PO 1		
FO B 10% DIONICA 30% GLASAČKI	PO 2 60%	FO A 30%

FO
C
20%

FO
D
80%

	<p>U primjeru 4, stvarni vlasnici pravne osobe 1 su fizičke osobe A, B i D. Pravna osoba 2 ima 60% dionica u pravnoj osobi 1, fizička osoba A ima 30% dionica, a fizička osoba B ima 10% dionica i 30% glasačkih prava u pravnoj osobi 1. Fizička osoba B također mora biti identificirana kao stvarni vlasnik, s obzirom na to da ima 30% glasačkih prava u pravnoj osobi 1, iako posjeduje samo 10% dionica u pravnoj osobi 1.</p> <p>U prvoj liniji vlasništva, fizička osoba A izravno drži 30% dionica u pravnoj osobi 1 i stoga se kvalificira kao stvarni vlasnik. Fizička osoba B ima samo 10% dionica u pravnoj osobi 1 i stoga ne prelazi prag od 25% plus jedna dionica. Međutim, svaka dionica koju izravno drži fizička osoba B u pravnoj osobi 1 nosi tri (3) glasa i stoga fizička osoba B ima 30% glasačkih prava u pravnoj osobi 1 te se stoga kvalificira kao stvarni vlasnik.</p> <p>U drugoj liniji vlasništva, samo se fizička osoba D kvalificira kao stvarni vlasnik budući da u konačnici posjeduje 48% (80% od 60%) dionica u pravnoj osobi 1 kroz 80% udjela u pravnoj osobi 2, koje pak drži 60% dionica pravne osobe 1. Fizička osoba C u konačnici drži 12% (20% od 60%) udjela u pravnoj osobi 1 i stoga nema dovoljan postotak dionica da bi se kvalificirala kao stvarni vlasnik.</p> <p>NAPOMENA: Obveznici moraju biti u mogućnosti shvatiti cjelokupnu vlasničku strukturu klijenta kako bi bili u poziciji razumjeti postoji li osoba unutar vlasničke strukture u više od jedne pravne osobe unutar vlasničke strukture. U takvim slučajevima, od obveznika se očekuje da procijeni sve dionice/udjele te osobe, budući da ta osoba može, kroz različite dionice/udjele unutar vlasničke strukture, imati dovoljan postotak dionica/udjela u stranci poslovnom subjektu koji bi je učinio stvarnim vlasnikom.</p> <p>7) Fizička osoba iz vašeg primjera ima 20% izravnog vlasništva u pravnoj osobi za koju se utvrđuje stvarni vlasnik i 17,5% neizravnog vlasništva (35% od 50%). Ukupno time ima 37,5% vlasništva u pravnoj osobi za koju se utvrđuje stvarni vlasnik.</p> <p>8) Izuzeća od utvrđivanja i provjere identiteta stvarnog vlasnika stranke iz članka 29. Zakona mogu se primijeniti u slučaju kada je stranka društvo iz navedenog članka i kad se u strukturi vlasništva stranke za koju se utvrđuje stvarni vlasnik nalazi društvo iz članka 29. Zakona.</p> <p>9) U slučaju primjene članka 28. stavak 8. Zakona stvarnim vlasnikom smatraju se svi članovi uprave ili drugog poslovnog tijela.</p>
--	---

Područje:	Članak 23. Zakona
Tema:	Utvrđivanje i provjera identiteta pravne osobe
Broj pitanja:	15.
Datum objave odgovora:	

Pitanje:	U javno dostupnom registru trgovačkog suda nisu dostupni svi podaci o osnivačima trgovačkog društva (mjesto rođenja, državljanstvo, odnosno drugo državljanstvo ako ga fizička osoba ima, postotak vlasništva). Može li se zadovoljavanjem tog uvjeta smatrati prikupljanje podataka o stvarnom vlasniku iz članka 20. stavka 1. točke 6. Zakona i to uzimanjem izjave o stvarnom vlasniku koju će popuniti zakonski zastupnik trgovačkog društva.
Odgovor:	<p>Člankom 23. Zakona propisano je da se identitet stranke koja je pravna osoba utvrđuje i provjerava prikupljanjem podataka iz članka 20. stavka 1. točke 4., odnosno prikupljanjem podataka o nazivu, pravnom obliku, sjedištu (ulica i kućni broj, mjesto i država) i identifikacijskom broju pravne osobe te je određen način prikupljanja podataka potrebnih za identifikaciju i provjeru identiteta pravne osobe. Istim člankom nije propisana obveza utvrđivanja i provjere identiteta osnivača, odnosno članova trgovačkog društva.</p> <p>Međutim, poznavanje strukture vlasništva stranke, uključujući identifikaciju osnivača, odnosno članova trgovačkog društva kako su definirani Zakonom o trgovačkim društvima ("Narodne novine" broj 111/93, 34/99, 121/99, 52/00, 118/03, 107/07, 146/08, 137/09, 125/11, 152/11, 111/12, 68/13, 110/15), jedan je od koraka u procesu utvrđivanja stvarnog vlasnika stranke koja je pravna osoba. Prema članku 28. stavku 1. Zakona pojam stvarnog vlasništva uključuje fizičku osobu koja kontrolira stranku izravnim vlasništvom (osnivači, odnosno članovi trgovačkog društva s dovoljnim postotkom prava), fizičku osobu koja kontrolira stranku neizravnim vlasništvom te fizičku osobu koja ima kontrolni položaj u upravljanju imovinom stranke preko drugih sredstava. Iz tog razloga će vrsta i opseg informacija koje će kreditna institucija prikupiti o osnivačima, odnosno članovima trgovačkog društva ovisiti o tome jesu li oni stvarni vlasnici stranke te o razini rizika povezanog s konkretnim poslovnim odnosom.</p> <p>Način prikupljanja podataka o stvarnom vlasniku pravne osobe propisan je člankom 30. Zakona. Kreditna institucija podatke o stvarnom vlasniku trgovačkog društva prikuplja uvidom u ispis podataka iz Registra stvarnih vlasnika, uvidom u izvornike ili ovjerene preslike dokumentacije iz sudskog ili drugog javnog registra koju mu u ime društva dostavi zakonski zastupnik ili punomoćnik društva ili neposrednim uvidom u navedene registre.</p> <p>Ako u Registru stvarnih vlasnika, sudskom ili drugom javnom registru nisu navedeni svi propisani podaci, podatci koji nedostaju mogu se pribaviti uvidom u izvornike ili ovjerene preslike dokumenata i druge vjerodostojne poslovne dokumentacije koju dostavlja zakonski zastupnik ili punomoćnik. U slučaju da propisane podatke iz objektivnih razloga nije moguće prikupiti na prethodno opisani način, podatci koji nedostaju mogu se prikupiti neposredno iz izjave zakonskoga zastupnika ili punomoćnika, dane u pisanom obliku.</p>

Područje:	Članak 44. Zakona i članci 10., 12. i 16. Odluke o postupku procjene rizika
Tema:	Primjena članka 44. Zakona i članci 10., 12. i 16. Odluke o postupku procjene rizika
Broj pitanja:	16.
Datum objave odgovora:	

Pitanje:	Mora li klijent samo s državljanstvom iz visoko rizične treće zemlje biti segmentiran kao visoki rizik, ako mu je prebivalište u Republici Hrvatskoj ili drugoj državi članici Europske unije?
Odgovor:	<p>Kreditna institucija dužna je provesti mjere pojačane dubinske analize stranke u svim situacijama navedenim u točkama od 1. do 10. članka 44. Zakona, uključujući i situaciju kada je stranka povezana s visokorizičnom trećom državom. Zakon detaljnije ne određuje pojam "povezanosti s visokorizičnom trećom državom".</p> <p>Odredbе Zakona i Odluke o postupku procjene rizika primjenjuju se komplementarno, što je i naglašeno u članku 10. stavku 3. i članku 16. stavku 3. točki 4. Odluke o postupku procjene rizika tj. upućuje na to da su kreditne institucije kod svih situacija određenih člankom 44. Zakona dužne primijeniti pojačanu dubinsku analizu.</p> <p>Obveza provođenja pojačane dubinske analize uključuje primjenu holističkog pristupa u procjeni rizika. Kreditna institucija dužna je prilagoditi opseg i intenzitet mjera pojačane dubinske analize u ovisnosti o identificiranom riziku. Odluka o postupku procjene rizika u članku 12. propisuje da je pri identifikaciji rizika povezanog s državama i geografskim područjima potrebno razmotriti rizike povezane s državama u kojima stranka i stvarni vlasnik stranke imaju: - sjedište, odnosno prebivalište,</p> <ul style="list-style-type: none"> - glavno mjesto poslovanja i - relevantne osobne ili poslovne veze. <p>Ove odredbe Odluke o postupku procjene rizika mogu se uzeti u obzir prilikom odlučivanja o postojanju "povezanosti s visokorizičnom trećom državom" iz članka 44. Zakona.</p> <p>Sjedište odnosno prebivalište ili glavno mjesto poslovanja stranke u trećoj visokorizičnoj državi te relevantne osobne ili poslovne veze stranke povezane s visokorizičnom trećom državom, predstavljaju kriterije na temelju kojih je nužno provesti pojačanu dubinsku analizu stranke. Državljanstvo stranke nije izolirani čimbenik rizika koji nužno povisuje, odnosno snižava kategoriju rizika i posljedično utječe na vrstu dubinske analize koja će biti primijenjena na tu stranku. Državljanstvo stranke u visokorizičnoj trećoj državi, iako je bitan čimbenik, ne mora biti isključivi kriterij na temelju kojeg je kreditna institucija dužna provesti pojačanu dubinsku analizu stranke, već ga je potrebno razmatrati kao jedan od čimbenika koji može ali i ne mora ukazivati na relevantne veze s tom državom. Kreditna institucija trebala bi provesti dodatne mjere dubinske analize kako bi se uvjerila da stranka unatoč državljanstvu iz visokorizične treće države nema s tom državom relevantne osobne ili poslovne veze.</p>

Područje:	Članak 28. Zakona
Tema:	Utvrđivanje stvarnog vlasnika u odnosu na investicijske fondove, alternativne ili UCITS
Broj pitanja:	17.
Datum objave odgovora:	

Pitanje:	Tko se smatra stvarnim vlasnikom investicijskog fonda budući da u odredbama Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma ne postoje izričite odredbe kojima se direktno upućuje na utvrđivanje i provjeru identiteta stvarnog vlasnika u odnosu na investicijske fondove niti je isto regulirano Smjernicama HANFA-e odnosno nekog drugog podzakonskog akta?
Odgovor:	<p>Investicijski fondovi u Republici Hrvatskoj</p> <p>Investicijski fondovi u Republici Hrvatskoj regulirani su Zakonom o otvorenim investicijskim fondovima s javnom ponudom ("Narodne novine", br. 44/2016) i Zakonom o alternativnim investicijskim fondovima ("Narodne novine", br. 21/2018).</p> <p>Zakonom o otvorenim investicijskim fondovima s javnom ponudom otvoreni investicijski fond definiran je kao zasebna imovina, bez pravne osobnosti, koju osniva društvo za upravljanje i kojom društvo za upravljanje upravlja u svoje ime i za zajednički račun imatelja udjela u toj imovini. Navedenim Zakonom reguliran je otvoreni investicijski fond s javnom ponudom (UCITS fond).</p> <p>Zakonom o alternativnim investicijskim fondovima definirani su otvoreni alternativni investicijski fond (otvoreni AIF) i zatvoreni alternativni investicijski fond (zatvoreni AIF). Otvoreni AIF definiran je kao zasebna imovina, bez pravne osobnosti, koju osniva i kojom upravlja društvo za upravljanje alternativnim investicijskim fondovima (UAIF), u svoje ime i za zajednički račun ulagatelja u AIF. Također je propisano da otvorenim AIF-om može upravljati samo vanjski UAIF. Zatvoreni AIF može postojati kao zatvoreni AIF s pravnom osobnošću i zatvoreni AIF bez pravne osobnosti. Zatvoreni AIF s pravnom osobnošću definiran je kao pravna osoba osnovana u obliku dioničkog društva ili društva s ograničenom odgovornošću koju osniva i kojom upravlja UAIF u njezino ime i za njezin račun. Zatvoreni AIF s pravnom osobnošću može se osnovati i bez vanjskog UAIF-a, kao zatvoreni AIF s unutarnjim upravljanjem. Zatvoreni AIF bez pravne osobnosti definiran je kao zasebna imovina, bez pravne osobnosti, koju osniva i kojom upravlja UAIF, u svoje ime i za zajednički račun ulagatelja u AIF. Također je propisano da zatvorenim AIF-om bez pravne osobnosti uvijek upravlja vanjski UAIF.</p> <p>Utvrđivanje stvarnog vlasnika u odnosu na investicijske fondove</p>

Iz naprijed navedenih definicija investicijskih fondova proizlazi da UCITS fond, otvoreni AIF i zatvoreni AIF bez pravne osobnosti nisu pravne osobe, već da je svaki od njih zasebna imovina, bez pravne osobnosti, koju osniva i kojom upravlja društvo za upravljanje u svoje ime i za zajednički račun imatelja udjela, odnosno ulagatelja. Budući da društvo za upravljanje osniva i upravlja tom zasebnom imovinom u svoje ime mišljenja smo da to znači da ono stupa u pravni odnos s trećom osobom (primjerice kreditnom institucijom) te da se stoga društvo za upravljanje treba smatrati strankom u odnosu na koju je potrebno utvrditi stvarnog vlasnika.

S druge strane, zatvoreni AIF s pravnom osobnošću je pravna osoba koju osniva i kojom upravlja UAIF u njezino ime i za njezin račun. Budući da UAIF osniva i upravlja zatvorenim AIF-om s pravnom osobnošću u njegovo ime i za njegov račun mišljenja smo da se stoga zatvoreni AIF s pravnom osobnošću treba smatrati strankom u odnosu na koju je potrebno utvrditi stvarnog vlasnika.

Društvo za upravljanje UCITS fondom i UAIF osnivaju se i posluju kao društvo s ograničenom odgovornošću ili dioničko društvo sa sjedištem u Republici Hrvatskoj, a mogu se osnovati i kao Europsko društvo – Societas Europea (SE) sa sjedištem u Republici Hrvatskoj. Zatvoreni AIF s pravnom osobnošću osniva sa i posluje kao društvo s ograničenom odgovornošću ili dioničko društvo. Slijedom navedenog, utvrđivanje i provjera identiteta stvarnog vlasnika društva za upravljanje UCITS fondom i UAIF-a te stvarnog vlasnika zatvorenog AIF-a s pravnom osobnošću provodi se sukladno odredbama članka 28. Zakona.

Prema odredbi članka 28. stavka 8. Zakona, ako nije moguće utvrditi fizičku osobu (osobe) koja je stvarni vlasnik stranke ili ako postoji sumnja da identificirana fizička osoba (osobe) nije stvarni vlasnik stranke te u slučaju kada su iscrpljena sva moguća sredstva kako bi se utvrdio stvarni vlasnik, stvarnim vlasnikom stranke smatra se fizička osoba (osobe) koja je član uprave ili drugoga poslovnog tijela stranke s kojom se poslovni odnos uspostavlja. U skladu s naprijed navedenim, a pod uvjetima propisanim člankom 28. stavkom 8. Zakona:

- budući da UCITS fond, otvoreni AIF i zatvoreni AIF bez pravne osobnosti nisu pravne osobe, obveznici primjene Zakona nisu dužni utvrditi njihova stvarnog vlasnika već stvarnog vlasnika društva za upravljanje UCITS fondom odnosno stvarnog vlasnika UAIF-a. Ako nije moguće identificirani stvarnog vlasnika društva za upravljanje UCITS fondom odnosno stvarnog vlasnika UAIF-a ili ako postoji sumnja da identificirana fizička osoba (osobe) nije njihov stvarni vlasnik te u slučaju kada su iscrpljena sva moguća sredstva kako bi se utvrdio stvarni vlasnik, stvarnim vlasnikom može se smatrati fizička osoba (osobe) koja je član uprave ili drugoga poslovnog tijela društva za upravljanje UCITS fondom odnosno član uprave ili drugoga poslovnog tijela UAIF-a odnosno osoba koja obavlja jednakovrijedne funkcije;
- budući da je zatvoreni AIF s pravnom osobnošću pravna osoba, obveznici primjene Zakona dužni su utvrditi stvarnog vlasnika zatvorenog AIF-a s pravnom osobnošću. Ako nije moguće identificirani stvarnog vlasnika zatvorenog AIF-a s pravnom osobnošću ili ako postoji sumnja da identificirana fizička osoba (osobe) nije njegov stvarni vlasnik te u slučaju kada su iscrpljena sva moguća sredstva kako bi se utvrdio stvarni vlasnik, stvarnim vlasnikom može se smatrati fizička osoba (osobe) koje je član uprave ili drugoga poslovnog tijela zatvorenog

	<p>AIF-a s pravnom osobnošću odnosno osoba koja obavlja jednakovrijedne funkcije.</p> <p>Utvrđivanje stvarnog vlasnika na način propisan člankom 28. stavkom 8. Zakona predstavlja iznimku, odnosno stvarnim se vlasnikom društva za upravljanje UCITS fondom, UAIF-a odnosno zatvorenog AIF-a s pravnom osobnošću može smatrati fizička osoba (osobe) koja je član uprave ili drugog poslovnog tijela ili osoba koja obavlja jednakovrijedne funkcije u navedenim pravnim osobama samo ako nije bilo moguće identificirati njihova stvarnog vlasnika ili ako postoji sumnja da identificirana fizička osoba (osobe) nije njihov stvarni vlasnik te u slučaju kada su iscrpljena sva moguća sredstva kako bi se utvrdio stvarni vlasnik, a što je obveznik dužan i dokumentirati. Nadalje, u slučaju utvrđivanja stvarnog vlasnika na način propisan člankom 28. stavkom 8. Zakona stvarnim vlasnikom smatraju se svi članovi uprave ili drugog poslovnog tijela stranke za koju se utvrđuje stvarni vlasnik.</p> <p>Zaključno, društvo za upravljanje UCITS fondom, UAIF i zatvoreni AIF s pravnom osobnošću su trgovačka društva koja su dužna upisati podatke o stvarnom vlasniku u Registar stvarnih vlasnika na način i u rokovima propisanim Pravilnikom o Registru stvarnih vlasnika ("Narodne novine", br. 53/2019).</p>
--	--

Područje	Članak 52. Zakona
Tema:	Primjena Pravilnika o minimalnim tehničkim uvjetima koje moraju ispunjavati sredstva videoelektroničke identifikacije na vanjske suradnike iz države članice
Broj pitanja:	18.
Datum objave odgovora:	
Pitanje:	Odnose li se odredbe Pravilnika o minimalnim tehničkim uvjetima koje moraju ispunjavati sredstva videoelektroničke identifikacije („Narodne novine“, br. 1/2019) (dalje u tekstu: „Pravilnik“) i na vanjske suradnike iz države članice, koje primjenjuju domicilno zakonodavstvo? Ako se odredbe Pravilnika odnose i na vanjske suradnike iz države članice, na koji način adekvatno implementirati članak 11. stavak 2. točke od 1. do 3. Pravilnika te osigurati da se konkretni vanjski suradnik pridržava i provodi odredbe Pravilnika s obzirom da postoji mogućost različite interpretacije EU zakonodavstva u propisima države članice i hrvatskim propisima?
Odgovor:	Prema odredbi članka 11. stavka 1. Pravilnika vanjski suradnik ili zastupnik obveznika koji za obveznika na temelju ugovornog odnosa (eksternalizacija ili zastupnički odnosi) obavlja videoelektroničku identifikaciju smatra se dijelom obveznika, a ne trećom osobom. Stavkom 2. istog članka propisano je da je u slučajevima iz stavka 1. obveznik odgovoran za obavljanje videoelektroničke identifikacije te su propisane njegove obveze s tim u vezi. Iz naprijed navedenog proizlazi da je vanjski suradnik ili zastupnik obveznika dužan primjenjivati propise koji se u odnosu na videoelektroničku identifikaciju odnose na obveznika. To se odnosi na vanjske suradnike i zastupnike u Republici Hrvatskoj i na one u inozemstvu. Naime, ni Zakon ni Pravilnik ne sadrže odredbu kojom bi bilo utvrđeno da vanjski suradnik ili zastupnik iz države članice može provoditi videoelektroničku identifikaciju na temelju propisa države članice u kojoj ima sjedište odnosno boravište.

	<p>Imajući u vidu naprijed navedeno, kreditna bi institucija trebala uspostaviti odgovarajuće procedure kako bi osigurala da se vanjski suradnik iz države članice pridržava odredbi Pravilnika te ga pisanim putem obavijestiti o obvezama koje za njega proizlaze iz Zakona i Pravilnika te iz propisa koji uređuju zaštitu osobnih podataka. Kreditna bi institucija trebala nadzirati provođenje odredbi Pravilnika od strane vanjskog suradnika, što bi trebalo urediti ugovorom između kreditne institucije i vanjskog suradnika kojim bi se utvrdile obveze ugovornih strana koje za njih proizlaze iz odredbi članka 11. stavka 2. točaka od 1. do 3. Pravilnika. S obzirom na mogućnost različite interpretacije propisa EU moguće je da se obveze u vezi s provođenjem videoelektroničke identifikacije na temelju pozitivnih propisa Republike Hrvatske razlikuju od obveza utvrđenih propisima druge države članice. Međutim, kreditna institucija dužna je osigurati da se vanjski suradnik iz druge države članice pridržava obveza koje proizlaze iz Zakona i Pravilnika u vezi s provođenjem videoelektroničke identifikacije.</p>
--	--

Područje:	Članak 47. Zakona
Tema:	Dubinska analiza diplomata
Broj pitanja:	19.
Datum objave odgovora:	
Pitanje:	Kako provesti zakonsku odredbu prema kojoj je obveznik dužan utvrditi izvor imovine kad osoba koja uživa diplomatski imunitet pozivajući se na taj imunitet, odnosno na Bečku konvenciju o diplomatskim odnosima, odbije dati podatke o svojoj imovini i izvoru imovine?
Odgovor:	<p>Člankom 47. Zakona propisane su mjere pojačane dubinske analize koje je obveznik dužan provesti kod politički izloženih osoba. Člankom 46. stavkom 2. Zakona utvrđeno je da je politički izložena osoba svaka fizička osoba koja djeluje ili je u proteklih najmanje 12 mjeseci djelovala na istaknutoj javnoj dužnosti u državi članici ili trećoj državi, uključujući i članove njezine uže obitelji i osobe za koje je poznato da su bliski suradnici politički izložene osobe. Prema odredbi članka 46. stavka 3. točke 7. Zakona, veleposlanici i otpravnici poslova smatraju se fizičkim osobama koje djeluju ili su djelovale na istaknutoj javnoj dužnosti. Prema odredbama članka 14. stavka 1., a u vezi s člankom 1. točkom (e) Bečke konvencije o diplomatskim odnosima ("Narodne novine – Međunarodni ugovori", br. 4/2017; dalje u tekstu: Bečka konvencija) veleposlanici i otpravnici poslova smatraju se diplomatskim agentima za koje su odredbama članka od 29. do 36. utvrđene određene povlastice i imuniteti.</p> <p>Ne ulazeći u tumačenje odredbi Bečke konvencije, smatramo da utvrđivanje izvora imovine za politički izložene osobe prema odredbama Zakona nije ni u kakvoj vezi s povlasticama i imunitetima predviđenim spomenutim člancima, uključujući i odredbu članka 30. stavka 2. Bečke konvencije kojom je utvrđena nepovredivost spisa, prepiske i imovine diplomatskog agenta. Ovakvo shvaćanje u skladu je i s točkom 108. FATF-ove Smjernice o politički izloženim osobama iz lipnja 2013. (FATF Guidance, Politically exposed persons (Recommendations 12 and 22) dostupno na sljedećoj poveznici: http://www.fatf-gafi.org/publications/fatfrecommendations/documents/peps-r12r22.html, u kojoj je utvrđeno da politički izložene osobe ne uživaju imunitet od primjene zahtjeva iz Preporuke 12 niti su izuzete od prijave sumnjivih transakcija prema Preporuci 20.</p>

	Nadalje, odredbom članka 47. stavka 1. točke 2. Zakona propisano je da je obveznik dužan provesti odgovarajuće mjere za utvrđivanje izvora imovine i izvora novčanih sredstava koji su uključeni u poslovni odnos ili transakciju te je s tim u vezi (za sve politički izložene osobe) dužan provesti provjeru izvora imovine i izvora sredstava samo u slučajevima kada je rizik povezan s poslovnim odnosim ili povremenom transakcijom posebno visok, a kako je to propisano člankom 21. stavkom 2. Odluke o postupku procjene rizika.
--	---

Područje:	Članak 55. Zakona
Tema:	Ograničenja u poslovanju s gotovinom
Broj pitanja:	20.
Datum objave odgovora:	
Pitanje:	Mora li banka odbiti transakciju pravne osobe koja donese više od 75.000,00 kn gotovine, primjerice u slučaju kada fizička osoba plati pravnoj osobi robu ili uslugu u gotovini u iznosu većem od 75.000,00 kn, a ovlaštena osoba pravne osobe dolazi u banku s primljenom gotovinom i uplatnicom te uplaćuje sredstva u ime kupca na žiroračun pravne osobe prodavatelja?
Odgovor:	<p>Na osnovi članka 55. Zakona pravne i fizičke osobe koje obavljaju registriranu djelatnost u Republici Hrvatskoj ne smiju primiti naplatu u gotovini u iznosu od 75.000,00 kn ili većem. Takva plaćanja trebaju se provesti uplatom ili prijenosom na transakcijski račun za plaćanje otvoren kod kreditne institucije. Primitkom naplate u gotovini u iznosu od 75.000,00 kn ili većem pravna osoba koja obavlja registriranu djelatnost čini prekršaj iz članka 153. Zakona.</p> <p>Svrha ograničenja visine naplate u gotovini kako je propisano člankom 55. Zakona je smanjenje rizika zlouporabe visokih gotovinskih plaćanja nepoznatog izvora za pranje novca ili financiranje terorizma. Naime, sve pravne i fizičke osobe koje obavljaju registriranu djelatnost nisu obveznici u smislu Zakona te je stoga propisano da oni ne smiju primiti plaćanja u gotovini u iznosu od 75.000,00 kn ili većem te da se takva plaćanja trebaju provesti uplatom ili prijenosom na transakcijski račun za plaćanje otvoren kod kreditne institucije (čime se te transakcije podvrgavaju mjerama koje poduzimaju kreditne institucije u cilju sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma).</p> <p>Iz navedenog proizlazi da u vezi transakcije iz upita banka ima opravdane razloge sumnjati da u vezi s transakcijom postoje razlozi za sumnju na pranje novca te da bi u takvoj situaciji banka trebala, prema članku 16. Zakona provesti mjere pojačane dubinske analize stranke iz članka 15. Zakona te postupiti u skladu s odredbama članka 56. Zakona i o istome obavijestiti Ured za sprječavanje pranja novca.</p> <p>Ne možemo isključiti mogućnosti da bi se u takvoj situaciji banka mogla smatrati sudionikom u počinjenju prekršaja (pomagateljem).</p>

Područje:	Članak 11. Zakona
Tema:	Provođenje dubinske analize vezano za kreditne aranžmane u kojima banka sudjeluje u ulozi participanta

Broj pitanja:	21.
Datum objave odgovora:	
Pitanje:	Je li banka obvezna provesti dubinsku analizu i upravljati rizikom od pranja novca i financiranja terorizma vezano za kreditne aranžmane u kojima banka sudjeluje u ulozi participanta (u slučajevima kada se radi o sudjelovanju u ukupnoj kreditnoj izloženosti prema određenom klijentu na temelju ugovora o participaciji koji banka sklapa s drugom kreditnom institucijom – kreditorom, pri čemu banka nema nikakav ugovorni odnos s klijentom, već samo ugovorni/poslovni odnos s kreditorom, dok kreditor i klijent bilateralno sklapaju ugovor o kreditu)?
Odgovor:	Iz članka 11. Zakona proizlazi da su obveznici iz članka 9. Zakona obvezni provoditi mjere dubinske analize stranke na način i pod uvjetima određenim navedenim Zakonom. Stranka je definirana člankom 4. točkom 41. Zakona kao osoba koja uspostavlja ili već ima uspostavljen poslovni odnos kod obveznika ili obavlja povremenu transakciju. U opisanom slučaju banka sklapa ugovor, odnosno uspostavlja poslovni odnos s drugom bankom (kreditorom), a ne s krajnjim korisnikom kredita. Ako ne dolazi do uspostave poslovnog odnosa između banke i klijenta, a uzimajući u obzir gore navedene odredbe Zakona, banka nije u obvezi provoditi dubinsku analizu i aktivnosti upravljanja rizikom od pranja novca i financiranja terorizma u odnosu na klijenta (korisnika kredita) već samo u odnosu na banku kreditora.

Područje:	Članak 4. točka 19. Zakona
Tema:	Pojam korespondentnog odnosa
Broj pitanja:	22. (veza – pitanje broj 3.)
Datum objave odgovora:	
Pitanje:	Koje je zakonske i podzakonske norme banka dužna primjenjivati na RMA odnos koji uključuje puku razmjenu RMA poruka, bez otvorenog loro računa? Može li banka u slučajevima razmjene RMA poruka, kada nije otvoren loro račun, primijeniti pristup utemeljen na riziku ili svaki RMA odnos, bez obzira na stupanj rizika, podliježe primjeni zakonskih i podzakonskih odredbi koje uređuju korespondentne odnose?
Odgovor:	Zakonom su u pravni poredak Republike Hrvatske preuzete Direktiva (EU) 2015/849 i Direktiva (EU) 2018/843. Korespondentni odnos definiran je člankom 4. točkom 19. Zakona. Odluka o postupku procjene rizika ne daje posebnu definiciju korespondentnog odnosa, već propisuje da se odredbe glave III. Odluke o postupku procjene rizika primjenjuju na društvo koje ima ili uspostavlja korespondentne odnose iz članka 4. točke 19.a) Zakona te da se odredbe iste glave primjenjuju na odgovarajući način i kada društvo uspostavlja korespondentne odnose iz članka 4. točke 19.b) Zakona.

	<p>U točki 79. EBA-inih Zajedničkih smjernica na temelju članka 17. i članka 18. stavka 4. Direktive EU 2015/849 o pojednostavljenoj i pojačanoj dubinskoj analizi stranaka (JC/2017/37 od 26. lipnja 2017.), EBA kao čimbenik koji može pridonijeti smanjenju rizika kod korespondentnog bankarstva predviđa RMA odnos. Ove Zajedničke smjernice EBA-e prenesene su u naš pravni sustav Odlukom o postupku procjene rizika.</p> <p>Nadalje, i u Smjernici na temelju članka 17. i članka 18. stavka 4. Direktive (EU) 2015/849 o dubinskoj analizi stranaka i čimbenicima koje bi kreditne i financijske institucije trebale uzeti u obzir pri procjeni rizika od pranja novca i financiranja terorizma koji je povezan s pojedinačnim poslovnim odnosima i povremenim transakcijama (EBA/GL/2021/02 od 1. ožujka 2021.), dano je isto tumačenje korespondentnog odnosa kao i u Smjernicama JC/2017/37 od 26. lipnja 2017.</p> <p>U skladu s navedenim, u članku 29. stavku 2. Odluke o postupku procjene rizika navedeni su čimbenici rizika povezani s proizvodom, uslugom ili transakcijom koji mogu pridonijeti smanjenju rizika korespondentnog odnosa.</p> <p>Jedan od čimbenika rizika je i situacija kada je korespondentni odnos ograničen na SWIFT RMA tehničku mogućnost, odnosno aplikaciju koja je osmišljena kako bi se upravljalo komunikacijom između financijskih institucija. S obzirom na navedeno, definicija korespondentnog odnosa iz članka 4. točke 19. Zakona uključuje kontokorentne (otvoren račun) i korespondentne (razmijenjen SWIFT ključ) odnose. Korespondentni odnos (razmjena SWIFT ključa) potencijalno može u kombinaciji s ostalim čimbenicima rizika upućivati na smanjen rizik. No, odluku o riziku pojedinoga poslovnog odnosa donosi banka uzimajući u obzir varijable i čimbenike rizika od pranja novca i financiranja terorizma kojima je izložena u konkretnom poslovnom odnosu.</p> <p>Stoga, svi navedeni slučajevi mogu pridonijeti umanju rizika korespondentnog odnosa, no pritom taj odnos i dalje ostaje korespondentni odnos. Slijedom navedenog možemo zaključiti da banka na RMA odnose treba primijeniti sve mjere dubinske analize, pri čemu opseg primjene mjera treba ovisiti o procjeni rizika koji pojedini poslovni odnos predstavlja.</p> <p>Nadalje, u Odluci o postupku procjene rizika u člancima od 32. do 34. dane su mjere dubinske analize koje se odabiru i provode u skladu s procijenjenim rizikom pojedinoga korespondentnog odnosa, uvijek uzimajući u obzir sve elemente koji pridonose holističkoj procjeni rizika.</p> <p>Iz svega navedenog proizlazi sljedeće.</p> <p>Mjere pojednostavljene dubinske analize mogu se provesti kada je na temelju procjene rizika utvrđeno da poslovni odnos predstavlja nizak rizik od pranja novca i financiranja terorizma (npr. kada su RMA poruke ograničene na one tipove poruka koje ne mogu inicirati prijenos sredstava i namire).</p> <p>Kada banka utvrdi da pojedini poslovni odnos predstavlja srednji stupanj rizika, mogu se primijeniti mjere standardne dubinske analize (primjerice u slučaju da RMA odnosi nisu ograničeni i kada razmjena poruka može obuhvaćati tekstualnu komunikaciju i poruke koje iniciraju prijenos sredstava i namire, ali u takvim odnosima nije otvoren loro račun i ne mogu se vršiti izravna plaćanja).</p> <p>Mjere pojačane dubinske analize svakako se moraju provesti u slučaju kada je za pojedini poslovni odnos procjenom rizika utvrđen visok rizik od pranja novca i financiranja terorizma (npr. otvoren loro račun putem kojeg se vrše plaćanja).</p>
--	---

Područje:	Članci 20. i 25. Zakona
Tema:	Identifikacija punomoćnika po računu
Broj pitanja:	23.
Datum objave odgovora:	
Pitanje:	<p>S obzirom na to da člankom 25. Zakona nije jasno propisano, molimo tumačenje je li Banka dužna za osobe koje u ime i za račun pravne osobe provode transakcije (primjerice potpisnici su na potpisnom kartonu, korisnici su internetskog bankarstva ili kartica) provesti njihovu identifikaciju i pohraniti presliku službenoga osobnog dokumenta u smislu članka 79. Zakona?</p> <p>Smatra li se „punomoćnikom koji obavlja transakciju“ potpisnik na potpisnom kartonu, korisnik internetskog bankarstva ili kartice? Ukoliko da, na koji način bi Banka za iste mogla prikupiti propisani set podataka uzimajući u obzir odredbe članka 79. stavka 2. točke 1. Zakona u kojem je izrijekom propisano da se preslika službenoga osobnog dokumenta čuva samo za stranke koje je identificirala u nazočnosti?</p>
Odgovor:	<p>Člankom 16. stavkom 1. Zakona propisani su slučajevi u kojima je obveznik dužan obaviti dubinsku analizu stranke. Tako je člankom 16. stavkom 1. Zakona propisano da se dubinska analiza stranke obavlja, među ostalim, pri uspostavljanju poslovnog odnosa sa strankom (članak 16. stavak 1. točka 1.) i pri svakoj povremenoj transakciji u vrijednosti od 105.000,00 kuna i većoj (članak 16. stavak 1. točka 2.).</p> <p>S tim u vezi, a prema članku 20. stavku 5. Zakona, pri uspostavljanju poslovnog odnosa s pravnom osobom banka, među ostalim, prikuplja podatke o zakonskom zastupniku odnosno punomoćniku koji za pravnu osobu uspostavlja poslovni odnos (ime i prezime, prebivalište, dan, mjesec i godina rođenja, identifikacijski broj, naziv i broj identifikacijske isprave, naziv i državu izdatelja te državljanstvo/državljanstva), a kako je to propisano člankom 20. stavkom 1. točkom 1. pod b) Zakona.</p> <p>Jednako tako, a prema članku 20. stavku 6. Zakona, pri svakoj povremenoj transakciji u vrijednosti od 105.000,00 kuna i većoj, obveznik prikuplja podatke iz članka 20. stavka 1. točke 1. pod b) Zakona za zakonskog zastupnika odnosno punomoćnika koji za pravnu osobu obavlja transakciju.</p> <p>U skladu s odredbama članaka 24. i 25. Zakona, obveznik utvrđuje i provjerava identitet zakonskog zastupnika odnosno punomoćnika pravne osobe uvidom u službeni osobni dokument u njegovoj nazočnosti.</p> <p>Nadalje, prema članku 79. Zakona, obveznik je dužan presliku službenoga osobnog dokumenta na temelju kojeg je utvrdio odnosno provjerio identitet stranke čuvati deset godina nakon prestanka poslovnog odnosa odnosno obavljanja transakcije.</p> <p>Iz navedenog proizlazi da je banka na osnovi Zakona dužna utvrditi i provjeriti identitet zakonskog zastupnika odnosno punomoćnika pravne osobe kada on uspostavlja poslovni odnos ili primjerice obavlja transakciju u iznosu od 105.000,00 kuna i veću i pritom je nazočan u banci. Potpisnik s potpisnoga kartona opunomoćenik je pravne osobe (opunomoćen je za raspolaganje</p>

	<p>sredstvima na računu pravne osobe), ali on u pravilu ne dolazi osobno u banku nego potpisuje naloge za plaćanje koji se dostavljaju banci.</p> <p>S tim u vezi također napominjemo da je člankom 23. stavkom 6. Zakona propisano da je obveznik dužan, ako je stranka pravna osoba, osim podataka iz članka 20. stavka 1. točke 4. Zakona, prikupiti i podatke o njezinim članovima uprave ili osobama koje obavljaju jednakovrijedne funkcije (ime, prezime, identifikacijski broj, država prebivališta) te podatke o osobama ovlaštenima za zastupanje pravne osobe (ime, prezime, identifikacijski broj, država prebivališta). Međutim, mišljenja smo da je navedena odredba zakonska osnova za prikupljanje podataka o tim osobama, ali ne i za provjeru njihova identiteta.</p> <p>Zakon izričito ne nameće obvezu bankama da utvrđuju i provjeravaju identitet fizičkih osoba koje provode transakcije za pravnu osobu (primjerice, potpisnici na potpisnom kartonu, korisnici internetskog bankarstva ili kartica). Međutim, u odnosu na te osobe banka primjenjuje odredbe ugovora o vođenju računa koji je sklopila s pravnom osobom, svoje opće uvjete poslovanja i odredbe Zakona o obveznim odnosima. Dakle, Zakon ne zahtijeva od obveznika da utvrde i provjere identitet potpisnika na potpisnom kartonu, korisnika internetskog bankarstva ili kartica, ali se ugovorom koji banka sklapa s pravnom osobom može utvrditi koje je podatke i dokumentaciju potrebno dostaviti banci u odnosu na te osobe.</p> <p>Također napominjemo da je EBA-inim Smjernicama o čimbenicima rizika od pranja novca i financiranja terorizma (EBA/GL/2021/02 od 1. ožujka 2021.), u točki 9.13. pod (b) utvrđeno da mjere pojačane dubinske analize stranke, koje se primjenjuju kada je rizik povezan s poslovnim odnosom ili povremenom transakcijom povećan, mogu uključivati identifikaciju i provjeru identiteta drugih dioničara koji nisu stvarni vlasnici stranke ili bilo kojih fizičkih osoba koje imaju ovlasti obavljati transakcije na računu ili davati upute o prijenosu novčanih sredstava ili prijenosu vrijednosnih papira.</p>
--	---

Područje:	Članci 15. i 79. Zakona
Tema:	Pribavljanje, evidentiranje i pohrana preslika službenih osobnih dokumenata drugih predstavnika i sudionika u poslovnom odnosu temeljem transakcijskog računa poslovnog subjekta kod kreditne institucije
Broj pitanja:	24.
Datum objave odgovora:	
Pitanje:	<p>Postoji li pravna obveza (kao pravna osnova zakonite obrade na temelju Opće uredbe o zaštiti osobnih podataka) kreditne institucije da pribavlja/evidentira/pohranjuje preslike osobnih identifikacijskih dokumenta na temelju kojih je utvrđen identitet drugih sudionika poslovnog odnosa s poslovnim subjektom (osim same stranke), koji se poslovni odnos obvezno stalno prati, sve u skladu s odredbama članaka 15., 16., 79. i 80. Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma?</p> <p>Postoji li pravna osnova u smislu zakonite obrade nužne za pripremu i izvršenje ugovora?</p>

Odgovor:	<p>Člankom 16. stavkom 1. Zakona propisani su slučajevi u kojima je obveznik dužan obaviti dubinsku analizu stranke. Tako je člankom 16. stavkom 1. Zakona propisano da se dubinska analiza stranke obavlja, među ostalim, pri uspostavljanju poslovnog odnosa sa strankom (članak 16. stavak 1. točka 1.).</p> <p>S tim u vezi, a prema članku 20. stavku 5. Zakona, pri uspostavljanju poslovnog odnosa s pravnom osobom banka, među ostalim, prikuplja podatke o zakonskom zastupniku odnosno punomoćniku koji za pravnu osobu uspostavlja poslovni odnos (ime i prezime, prebivalište, dan, mjesec i godina rođenja, identifikacijski broj, naziv i broj identifikacijske isprave, naziv i država izdavatelja te državljanstvo/državljanstva), a kako je to propisano člankom 20. stavkom 1. točkom 1. pod b) Zakona.</p> <p>U skladu s odredbama članaka 24. i 25. Zakona, obveznik utvrđuje i provjerava identitet zakonskog zastupnika odnosno punomoćnika pravne osobe uvidom u službeni osobni dokument u njegovoj nazočnosti.</p> <p>Nadalje, prema članku 79. Zakona, obveznik je dužan presliku službenoga osobnog dokumenta na temelju kojeg je utvrdio odnosno provjerio identitet stranke čuvati deset godina nakon prestanka poslovnog odnosa.</p> <p>Iz navedenog proizlazi da je banka na osnovi Zakona dužna utvrditi i provjeriti identitet zakonskog zastupnika odnosno punomoćnika pravne osobe kada on uspostavlja poslovni odnos i pritom je nazočan u banci.</p> <p>Zakon izričito ne nameće obvezu bankama da utvrđuju i provjeravaju identitet fizičkih osoba koje provode transakcije za pravnu osobu (u upitu se navode zakonski zastupnici, punomoćnici i ovlaštenici kako su definirani internim aktom Banke). Naime, člankom 23. stavkom 6. Zakona propisano je da, ako je stranka pravna osoba, osim podataka iz članka 20. stavka 1. točke 4. Zakona, obveznik je dužan prikupiti i podatke o njezinim članovima uprave ili osobama koje obavljaju jednakovrijedne funkcije (ime, prezime, identifikacijski broj, država prebivališta) te podatke o osobama ovlaštenima za zastupanje pravne osobe (ime, prezime, identifikacijski broj, država prebivališta). Mišljenja smo da je navedena odredba zakonska osnova za prikupljanje tamo navedenih podataka o zakonskim zastupnicima prave osobe, ali ne i provjeru identiteta tih osoba.</p> <p>Međutim, u odnosu na osobe koje su ovlaštene raspolagati sredstvima na računu pravne osobe (primjerice zakonski zastupnici, punomoćnici, ovlaštenici – kako su definirani internim aktima Banke) banka primjenjuje odredbe ugovora o vođenju računa koji je sklopila s pravnom osobom, svoje opće uvjete poslovanja i odredbe Zakona o obveznim odnosima. Dakle, Zakon ne zahtijeva od obveznika da utvrde i provjere identitet zakonskih zastupnika, punomoćnika, ovlaštenika, ali se ugovorom koji banka sklapa s pravnom osobom može utvrditi koje je podatke i dokumentaciju potrebno dostaviti banci u odnosu na te osobe.</p> <p>Također napominjemo da je EBA-inim Smjernicama o čimbenicima rizika od pranja novca i financiranja terorizma (EBA/GL/2021/02 od 1. ožujka 2021.), u točki 9.13. pod (b) utvrđeno da mjere pojačane dubinske analize stranke, koje se primjenjuju kada je rizik povezan s poslovnim odnosom ili povremenom transakcijom povećan, mogu uključivati identifikaciju i provjeru identiteta drugih dioničara koji nisu stvarni vlasnici stranke ili bilo kojih fizičkih osoba koje imaju ovlasti obavljati transakcije na računu ili davati upute o prijenosu novčanih sredstava ili prijenosu vrijednosnih papira.</p>
----------	---

Područje:	Članak 15. stavak 1. točka 1. i članak 37. Zakona
-----------	---

Tema:	Postupanje banaka pri provođenju mjera ponovljene dubinske analize
Broj pitanja:	25.
Datum objave odgovora:	
Pitanje:	Na koji način se provodi mjere ponovljene dubinske analize klijenata Banke, a koji postupak Banka provodi kontinuirano u rokovima propisanim internim aktima Banke, ovisno o rizičnosti klijenta, proizvoda odnosno usluga kojima se klijent koristi, geografskog područja kojemu klijent pripada te kanala dostave?
Odgovor:	<p>Člankom 16. stavkom 1. Zakona propisani su slučajevi u kojima su obveznici dužni obaviti dubinsku analizu stranke, a člankom 15. Zakona propisano je što obuhvaćaju mjere dubinske analize stranke.</p> <p>Prema članku 15. stavku 1. Zakona mjere dubinske analize stranke obuhvaćaju:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. utvrđivanje i provjeru identiteta stranke 2. utvrđivanje i provjeru identiteta stvarnog vlasnika stranke 3. prikupljanje podataka o namjeni i predviđenoj prirodi poslovnog odnosa te drugih podataka u skladu sa Zakonom i na temelju njega donesenim podzakonskim aktima i 4. stalno praćenje poslovnog odnosa. <p>U skladu s člankom 15. stavkom 1. točkom 1. Zakona, utvrđivanje identiteta stranke i provjera njezina identiteta provode se na osnovi dokumenata, podataka ili informacija dobivenih iz vjerodostojnog, pouzdanog i neovisnog izvora uključujući, ako ga stranka ima, kvalificirani certifikat za elektronički potpis ili elektronički pečat ili bilo koji drugi siguran daljinski ili elektronički postupak identifikacije koji su regulirala, priznala, odobrila ili prihvatila relevantna nacionalna tijela.</p> <p>Člankom 17. stavkom 1. Zakona propisano je da je obveznik dužan mjere iz članka 15. stavka 1. točaka 1., 2. i 3. Zakona provesti:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. prije uspostavljanja poslovnog odnosa sa strankom i 2. prije obavljanja transakcije iz članka 16. stavka 1. točaka 2., 3. i 4. Zakona. <p>Obveznik je dužan utvrditi i provjeriti identitet fizičke osobe na način propisan člancima 21. i 22. Zakona prije uspostavljanja poslovnog odnosa sa strankom, a provjera i ažuriranje podataka o stranci s kojom je poslovni odnos već uspostavljen i čiji je identitet utvrđen i provjeren u skladu s gore navedenim odredbama može se provesti, primjerice, putem internetskog bankarstva ili putem e-maila s elektroničke adrese evidentirane u bazi podataka banke. Naime, mjera stalnog praćenja poslovnog odnosa iz članka 15. stavka 1. točke 4. Zakona detaljnije je regulirana člankom 37. Zakona, pa je tako člankom 37. stavkom 2. točkom 4. Zakona propisano da je obveznik dužan redovito provjeravati i ažurirati prikupljene dokumente i podatke o stranci, stvarnome vlasniku stranke i profilu rizičnosti stranke te provjeravati podatke je li stranka ili stvarni vlasnik stranke postao ili prestao biti politički izložena osoba. U skladu s odredbom stavka 3. istog članka, obveznik je dužan osigurati da opseg i učestalost provođenja navedenih mjera (dakle, među ostalim, i mjere iz članka 37. stavka 2. točke 4.) budu usklađeni s analizom i procjenom rizika iz članaka 12. i 14. Zakona i prilagođeni riziku pranja novca ili financiranja terorizma kojemu je obveznik izložen tijekom obavljanja pojedinoga posla ili transakcije, odnosno pri</p>

	<p>poslovanju s pojedinom strankom. O navedenoj analizi i procjeni rizika ovisе učestalost provjere i ažuriranja podataka te način na koji se ta ažuriranja i provjere provode.</p> <p>Ako je pri uspostavljanju poslovnog odnosa banka utvrdila i provjerila identitet stranke u skladu sa Zakonom, ona može provjeriti i ažurirati prikupljene dokumente i podatke o stranci koja je fizička osoba, primjerice, na jedan od sljedećih načina:</p> <p>a) putem internetskog bankarstva – klijenti koji su korisnici internetskog bankarstva mogu putem autorizirane poruke poslati ispunjen upitnik za klijente – fizičke osobe te <i>scan</i> važećega osobnog dokumenta i</p> <p>b) putem e-maila s elektroničke adrese evidentirane u bazi podataka banke – klijenti koji su ranije ažurirali podatak o svojoj elektroničkoj adresi u bazi podataka banke na jedna od ugovorenih načina mogu s te adrese poslati ispunjen i potpisan upitnik za klijente – fizičke osobe te <i>scan</i> važećega osobnog dokumenta.</p> <p>Zaključno, načini ažuriranja prikupljenih podataka i dokumenata o stranci navedeni pod a) i b) mogu se primijeniti samo ako je pri uspostavljanju poslovnog odnosa sa strankom identitet stranke nedvojbeno utvrđen i provjeren na jedan od Zakonom propisanih načina. Dakle, ako postoji sumnja s tim u vezi, identitet stranke potrebno je ponovno utvrditi i provjeriti u skladu sa Zakonom te nije dovoljno samo ažurirati podatke na način opisan pod točkama a) i b) gore.</p>
--	---

Područje:	Članci 38. i 39. Zakona
Tema:	Obavljanje mjera dubinske analize od strane treće osobe
Broj pitanja:	26. (veza – pitanje broj 10.)
Datum objave odgovora:	
Pitanje:	Kod povjeravanja dubinske analize stranke trećoj osobi, mora li postojati ugovor između banke i treće osobe?
Odgovor:	<p>Člankom 39. stavkom 1. Zakona propisano je tko može biti treća osoba kojoj obveznik može povjeriti provođenje određenih mjera dubinske analize kako je to propisano člankom 38. Zakona.</p> <p>Člankom 41. stavcima 1. i 3. Zakona propisane su određene obveze treće osobe kojoj je obveznik, u skladu s člankom 38. Zakona, povjerio obavljanje određenih mjera dubinske analize. Smatramo potrebnim da banka i treća osoba sklope ugovor u kojemu će biti jasno navedene obveze treće osobe. S tim u vezi također napominjemo da je 20. srpnja 2021. Europska komisija donijela Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o sprječavanju korištenja financijskog sustava u svrhu pranja novca ili financiranja terorizma (COM(2021) 420 final) (dostupno na mrežnim stranicama EUR-Lex https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52021PC0420&qid=1627557702912), u kojemu u članku 39. stavku 4. izričito predviđa sklapanje ugovora između obveznika u postupku oslanjanja na treću osobu (obveznika).</p>

Područje:	Članak 15. stavak 1. točka 4. Zakona
-----------	--------------------------------------

Tema:	Obavljanje mjera dubinske analize za nekooperativne klijente
Broj pitanja:	27.
Datum objave odgovora:	
Pitanje:	Mogu li pojedini klijenti (nekooperativni ili oni u izlaznoj strategiji banke zbog nepodmirenih dugovanja prema banci i s kojima je banka raskinula poslovni odnos i poduzela mjere prisilne naplate) biti izuzeti od obveze provođenja redovnih, periodičnih dubinskih analiza?
Odgovor:	<p>Članak 15. stavak 4. Zakona propisuje da je obveznik dužan mjere dubinske analize stranke provoditi na način propisan svojim politikama, kontrolama i postupcima iz članka 13. stavka 1. Zakona.</p> <p>U tom smislu, banka je dužna samostalno svojim internim aktima propisati mjere i način obavljanja dubinske analize stranke pritom osiguravajući da su interni akti i postupci propisani internim aktima usklađeni sa zakonskim i podzakonskim odredbama te da se odredbe internih akata primjenjuju u redovnom poslovanju.</p> <p>Članak 16. stavak 6. Zakona nalaže banci primjenu mjere dubinske analize ne samo na nove stranke već i pravodobno na postojeće stranke na temelju procjene rizika, posebice kod stranaka kod kojih se promijene okolnosti koje su relevantne za primjenu Zakona, ili kada je banka na temelju bilo kakve pravne obveze dužna tijekom kalendarske godine kontaktirati sa strankom u svrhu provjere svih relevantnih informacija povezanih sa stvarnim vlasnikom odnosno sa stvarnim vlasnicima, ili ako je Banka to bilo dužna učiniti u skladu s propisima koji uređuju administrativnu suradnju u području poreza.</p> <p>Mjere stalnog praćenja poslovnog odnosa u osnovi trebaju osigurati detaljno poznavanje stranke i nakon uspostave poslovnog odnosa, kao i pažljivo praćenje i poznavanje poslovne aktivnosti te transakcija koje ta stranka provodi, a kako bi se osiguralo da sustav obveznika ne bude iskorišten za pranje novca i/ili financiranje terorizma.</p> <p>Činjenica da je banka odredila izlaznu strategiju prema određenim nekooperativnim klijentima ne implicira da za takve odnose nije potrebno aktivno upravljati rizikom od pranja novca / financiranja terorizma koji iz njih proizlazi. A upravo je stalno praćenje poslovnog odnosa nužno radi upravljanja tim rizikom. Opseg i učestalost provođenja mjera stalnog praćenja pritom moraju biti prilagođeni riziku pranja novca ili financiranja terorizma kojemu je banka izložena tijekom obavljanja pojedinog posla ili transakcije, odnosno pri poslovanju s pojedinom strankom te biti primjereni suštini konkretnog poslovnog odnosa/transakcije.</p> <p>Uzimajući u obzir navedeno, banka može opseg i učestalost mjera praćenja poslovnog odnosa prilagođavati i u odnosu na navedene situacije, vodeći se pritom specifičnostima i karakteristikama svake pojedine situacije te rizicima koji iz takvih situacija proizlaze, no ipak imajući na umu i odredbu članka 43. stavka 4. Zakona koja obvezuje banku da primjenjuje mjere stalnog praćenja poslovnog donosa i u odnosu na stranke niskog rizika, a sve u svrhu otkrivanja složenih i neobičnih te sumnjivih transakcija. Zakon ne propisuje obvezu provedbe tzv. redovnih, periodičnih dubinskih analiza stranke te stoga u slučajevima iz upita banka može provoditi dubinske analize stranke u opsegu i učestalosti koji su</p>

	<p>prilagođeni riziku pranja novca ili financiranja terorizma u takvim slučajevima, a u skladu sa svojim internim aktima. Primjerice, banka može u određenim situacijama odgoditi provjeru i ažuriranje prikupljenih dokumenata i podataka o stranci, stvarnom vlasniku stranke te drugih podataka u skladu sa Zakonom do trenutka aktiviranja usluge banke odnosno prema učestalosti posebno određenoj za takvu vrstu stranaka.</p> <p>Banka je dužna svaku svoju odluku o prilagodbi opsega i mjera praćenja u odnosu na specifičnosti poslovnog odnosa dokumentirati i potkrijepiti pratećom dokumentacijom te ju imati dostupnu na zahtjev nadzornog tijela.</p>
--	--

Područje:	Članak 23. i članak 79. stavak 2. Zakona
Tema:	Utvrđivanje i provjera identiteta pravne osobe
Broj pitanja:	28. (veza – pitanje broj 15.)
Datum objave odgovora:	
Pitanje:	Smatra li se preuzimanje podataka elektroničkim putem iz digitalne platforme Financijske agencije (dalje u tekstu: Fina) mjerodavnom radnjom pri provođenju mjera dubinske analize stranke odnosno kod utvrđivanja identiteta stranke te može li se elektronička arhiva tako prikupljenih podataka smatrati valjanom?
Odgovor:	<p>Jedna od mjera dubinske analize propisana Zakonom jest utvrđivanje i provjera identiteta stranke. Člankom 23. stavkom 1. Zakona propisano je da identitet stranke koja je pravna osoba obveznik utvrđuje i provjerava prikupljanjem podataka o nazivu, pravnom obliku, sjedištu (ulica i kućni broj, mjesto i država) i identifikacijskom broju pravne osobe uvidom u izvornik ili ovjerenu presliku dokumentacije iz sudskoga ili drugog javnog registra koju mu u ime pravne osobe dostavi zakonski zastupnik ili punomoćnik pravne osobe. Nadalje, stavkom 3. istog članka propisano je da obveznik može utvrditi i provjeriti identitet pravne osobe prikupljanjem navedenih podataka neposrednim uvidom u sudski ili drugi javni registar te je propisano da je u tom slučaju dužan na izvodu iz registra u koji je obavljen uvid u obliku zabilješke upisati datum i vrijeme te ime i prezime osobe koja je obavila uvid.</p> <p>Svjedočimo brzom razvoju informacijskih tehnologija koje omogućuju i digitalizaciju raznih segmenata poslovanja poslovnih subjekata, pa tako i elektroničko preuzimanje podataka neposredno iz digitaliziranih javnih registara ili posredno preko neovisnih digitalnih platformi koje objedinjuju takve podatke. Iako takvo preuzimanje podataka nije izričito predviđeno Zakonom, mišljenja smo da elektroničko preuzimanje podataka neposredno iz digitaliziranih javnih registara ili posredno putem digitalne platforme Fine (uz osiguravanje točnosti, integriteta i nepromjenjivosti takvih podataka) ne bi bilo protivno intenciji Zakona. Ovo osobito uzimajući u obzir ulogu Fine kao pružatelja financijskih, elektroničkih, podatkovnih i drugih usluga u skladu s posebnim zakonom kojim se regulira njezin rad. Naime, Fina je na temelju samog Zakona o Financijskoj agenciji (Narodne novine, br. 117/2001., 60/2004. i 42/2005.) ovlaštena prikupljati, pripremati i objedinjavati podatke o poslovnim subjektima. Slijedom iznesenog, mišljenja smo da bi banke mogle posredstvom digitalne platforme Fine preuzimati gore navedene podatke te da bi se isto moglo smatrati</p>

	<p>mjerodavnom radnjom (u smislu članka 23. stavka 3. Zakona) pri provođenju mjera dubinske analize stranke, odnosno pri utvrđivanju identiteta stranke koja je pravna osoba.</p> <p>Vezano uz elektroničko arhiviranje podataka prikupljenih putem digitalne platforme Fine, napominjemo da Zakon u članku 79. zahtijeva da obveznici čuvaju deset godina podatke, informacije i dokumentaciju prikupljenu primjenom Zakona te u stavku 2. propisuje što ta dokumentacija mora sadržavati, pa se tako, među ostalim, navodi i dokumentacija na temelju koje je utvrđen identitet stranke (preslika službenoga osobnog dokumenta, preslika izvoda iz sudskog ili drugog registra i dr.). Prema našem razumijevanju, gore opisani postupak omogućuje da obveznici formiraju digitalni spis stranke koji, među ostalim, sadržava podatke propisane člankom 20. stavkom 1. točkom 4. Zakona, a koje je obveznik pribavio elektroničkim putem iz sudskoga ili drugoga javnog registra putem Finine digitalne platforme te smo mišljenja da je tako pribavljene podatke potrebno čuvati u digitalnom obliku deset godina u skladu s odredbama članka 79. Zakona.</p>
--	---

Područje:	Članak 30. i članak 79. stavak 2. Zakona
Tema:	Utvrđivanje i provjera identiteta stvarnog vlasnika pravne osobe
Broj pitanja:	29.
Datum objave odgovora:	
Pitanje:	Smatra li se preuzimanje podataka elektroničkim putem neposredno iz Registra stvarnih vlasnika ili posredstvom digitalne platforme Fine mjerodavnom radnjom pri provođenju mjere dubinske analize utvrđivanja identiteta stvarnog vlasnika te može li takvo preuzimanje zamijeniti potrebu ispisa izvotka iz Registra stvarnih vlasnika imajući dodatno na umu odredbu članka 30. stavka 9. Zakona?
Odgovor:	<p>Jedna od mjera dubinske analize propisana Zakonom jest utvrđivanje identiteta stvarnog vlasnika stranke i poduzimanje odgovarajućih mjera za provjeru identiteta stvarnog vlasnika stranke, i to prikupljanjem podataka o imenu i prezimenu, državi prebivališta, datumu rođenja i državljanstvu odnosno državljanstvima stvarnog vlasnika. Člankom 30. stavkom 5. Zakona propisani su način prikupljanja podataka, gdje se, među ostalim, navodi da obveznici mogu prikupiti podatke i izravnim uvidom u Registar stvarnih vlasnika, sudski ili drugi javni registar, pri čemu su dužni postupiti u skladu s člankom 23. stavkom 3. Zakona, odnosno zabilježiti na izvodu iz registra datum, vrijeme te ime i prezime osobe koja je izvršila izravan uvid.</p> <p>Zakonom o financijskoj agenciji (Narodne novine, br. 117/2001., 60/2004. i 42/2005.) ovlast prikupljanja, pripremanja i objedinjavanja podataka o poslovnim subjektima te vođenja odgovarajućih registara dana je Financijskoj agenciji (Fina). S tim u vezi upućujemo na članak 32. stavak 2. Zakona, kojim je propisano da Registar stvarnih vlasnika u ime Ureda za sprječavanje pranja novca operativno vodi Fina; stavak 7. istoga članka kojim je određeno da je Fina odgovorna za vjerodostojnost evidentiranja unesenih podataka i identifikaciju obveznika unosa podataka iz članka 33. stavka 4. Zakona; članak 36. stavak 1., koji propisuje da Fina obavlja nadzor na temelju provjere podataka u Registru te utvrđuje je li obveznik upisa podataka u Registar upisao podatke iz članka 33.</p>

	<p>stavaka 1. i 3. Zakona te članak 82. stavka 6., kojim se Porezna uprava ovlašćuje za provođenje nadzora nad primjenom odredbi iz članka 36. stavka 3. Zakona (Registar stvarnih vlasnika).</p> <p>Stoga smo mišljenja da bi banke mogle preuzimati navedene podatke elektroničkim putem neposredno iz Registra stvarnih vlasnika ili posredstvom digitalne platforme Fine (uz osiguravanje točnosti, integriteta i nepromjenjivosti takvih podataka) te bi se isto moglo smatrati mjerodavnom radnjom (u smislu članka 30. stavka 5. Zakona) pri provođenju mjere dubinske analize stranke utvrđivanja i provjere identiteta stvarnog vlasnika stranke.</p> <p>U odnosu na navedeno, ipak skrećemo pozornost na odredbu članka 30. stavka 9., kojom je propisano da se obveznici pri utvrđivanju i provjeri identiteta stvarnoga vlasnika stranke ne smiju oslanjati isključivo na podatke iz Registra stvarnih vlasnika nego su dužni postupak utvrđivanja i provjere identiteta stvarnoga vlasnika stranke provesti na temelju procjene rizika stranke. Navedena odredba odgovara odredbi iz članka 30. točke 8. Direktive (EU) 2015/849 (u nastavku teksta: AMLD4). U tom smislu i EBA-ine Smjernice o čimbenicima rizika od pranja novca i financiranja terorizma također upućuju na to da bi obveznici trebali uzeti u obzir da upotreba informacija iz registara stvarnog vlasništva sama po sebi ne ispunjava njihovu dužnost poduzimanja odgovarajućih mjera na temelju procjene rizika radi utvrđivanja i provjere identiteta stvarnog vlasnika te da će obveznici možda morati poduzeti dodatne korake za identifikaciju i provjeru stvarnog vlasnika, posebice ako je rizik povezan s poslovnim odnosom povišen ili ako obveznik nije siguran da je osoba navedena u Registru stvarni vlasnik.</p>
--	--

Područje:	Članci 79. i 80. Zakona
Tema:	Čuvanje podataka i vođenje evidencija
Broj pitanja:	30.
Datum objave odgovora:	
Pitanje:	Jesu li banke u obvezi čuvati sve potpisane izvornike obrazaca upitnika za klijente fizičke osobe i poslovne subjekte istovremeno u papirnatom i u elektronskom obliku (gdje se pod elektronskim oblikom podrazumijeva potpisana pa skenirana dokumentacija) ili je prihvatljivo čuvanje samo u elektronskom obliku, sukladno zakonskim rokovima?

Odgovor:	<p>Člankom 79. stavkom 1. Zakona propisan je rok čuvanja podataka, informacija i dokumentacije prikupljenih primjenom Zakona i na temelju njega donesenih podzakonskih akata i Uredbe (EU) 2015/847, a stavkom 2. istog članka propisano je što takva dokumentacija mora sadržavati.</p> <p>Nadalje, članak 80. Zakona propisuje za obveznika obvezu vođenja evidencija propisanih stavkom 1., dok se stavkom 2. istog članka navodi da obveznik može evidenciju voditi na papiru ili u elektroničkom obliku.</p> <p>Iako se člankom 79. ne propisuje oblik čuvanja dokumentacije, Revidirane preporuke FATF-a, konkretno Preporuka 11. navodi da se u odnosu na čuvanje podataka od obveznika zahtijeva da osigura brzu dostupnost svih informacija o dubinskoj analizi stranaka i evidencija transakcija domaćim nadležnim tijelima te da podaci o transakcijama trebaju biti dovoljni da se omogući rekonstrukcija pojedinačnih transakcija (uključujući iznose i vrste valuta, ako postoje) kako bi se, po potrebi, mogli pružiti dokazi za eventualni kazneni postupak.</p> <p>I Smjernice Bazelskog odbora za nadzor banaka navode da bi banke trebale osigurati da se sve informacije dobivene u kontekstu dubinske analize stranke evidentiraju te pohrane u vlastite informatičke sustave banke. Banka bi također trebala razviti i provesti jasna pravila o čuvanju dokumentacije i evidenciji koja se mora voditi kako bi se dokumentirala dubinska analiza stranaka i pojedinačnih transakcija. Tim bi se pravilima trebale uzeti u obzir, ako je moguće, sve propisane mjere zaštite privatnosti.</p> <p>S obzirom na to da je člankom 13. Zakona propisano da su obveznici dužni uspostaviti i provoditi djelotvoran sustav unutarnjih kontrola te donijeti pisane politike, kontrole i postupke za smanjivanje i učinkovito upravljanje rizikom od pranja novca i financiranja terorizma, a koje politike, kontrole i postupci moraju biti razmjerni veličini obveznika, vrsti, opsegu i složenosti poslova koje obavlja obveznik te dokumentirani, mišljenja smo da obveznici mogu čuvati podatke i dokumentaciju ili u fizičkom obliku (u izvorniku ili preslici) ili u elektroničkom obliku (skenirana dokumentacija, primjerice potpisani pa potom skenirani obrazac upitnika za klijente, skenirani osobni dokumenti i sl.). Pritom smatramo da je kreditna institucija dužna svojim internim politikama propisati u kojem će se obliku čuvati zakonski obvezni podaci i dokumentacija.</p> <p>Ipak, pri određivanju oblika čuvanja podataka i dokumentacije treba voditi računa o tome da podaci i dokumentacija, neovisno o obliku u kojemu se podaci i dokumentacija čuvaju, moraju biti kvalitetni i jasno čitljivi te da sve preslike isprava s fotografijom osobe moraju biti dovoljno jasne kako bi se stranka mogla lako identificirati. Također smo mišljenja da bi obveznici trebali primjenjivati standardizirani pristup za vođenje evidencije i osigurati da pristup koji se primjenjuje omogućuje brzo pronalaženje potrebnih podataka i dokumentacije. Potrebno je voditi računa o tome da u slučajevima kada su relevantne informacije i dokumentacija pohranjeni na računalu mora biti moguće predočiti ih u vidljivom i čitljivom formatu kako bi se mogli na zahtjev nadležnih tijela dostaviti u nepromijenjenom obliku.</p>
----------	--

Područje:	Članak 4. stavak 1. Uredbe (EU) 2015/847 i članak 97. Zakona
Tema:	Primjena odredaba Uredbe (EU) 2015/847
Broj pitanja:	31.

Datum objave odgovora:	
Pitanje:	Postoji li obveza identifikacije klijenata od strane vanjskih suradnika s kojima Banka ima sklopljen ugovor o obavljanju poslova platnog prometa u ime i za račun Banke pri plaćanju uplatnica s otisnutim 2D barkodom za transakcije čiji iznos ne prelazi vrijednost od 1000,00 eura?
Odgovor:	<p>Kao kreditna institucija, banka je obveznik primjene mjera, radnji i postupaka propisanih Zakonom.</p> <p>Nadalje, prema članku 7. stavku 1. točki 1. podtočki (a) Zakona o platnom prometu (Narodne novine, br. 66/2018.) Banka je pružatelj platnih usluga tese na nju primjenjuje i Uredba 2015/847. U skladu s člankom 4. stavkom 1. Uredbe 2015/847, platitelj pružatelj platnih usluga osigurava da prijenosima novčanih sredstava budu priložene sljedeće informacije o platitelju:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) ime platitelja b) platitelj broj računa za plaćanje i c) adresa platitelja, broj službenoga osobnog dokumenta, identifikacijski broj klijenta ili datum i mjesto rođenja. <p>U skladu sa stavkom 4. istog članka prije prenošenja novčanih sredstava platitelj pružatelj platnih usluga treba provjeriti točnost informacija iz stavka 1. na temelju dokumenata, podataka ili informacija pribavljenih iz pouzdanoga i neovisnog izvora.</p> <p>U članku 5. Uredbe 2015/847 propisano je izuzeće od navedene obveze ako je riječ o prijenosu novčanih sredstava u iznosu koji ne premašuje 1000,00 eura, ali se taj izuzetak ne primjenjuje ako platitelj pružatelj platnih usluga:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) primi novčana sredstva koja treba prenijeti u gotovini ili u anonimnom elektroničkom novcu ili b) ima opravdane osnove za sumnju u pranje novca ili financiranje terorizma. <p>Dakle, kada se sredstva primaju u gotovini (npr. pri plaćanju računa s otisnutim 2D barkodom) ne može se primijeniti izuzetak predviđen člankom 5. Uredbe, već u tim slučajevima pružatelj platnih usluga treba provjeriti informacije o platitelju neovisno o tome što je riječ o iznosu manjem od 1000,00 eura.</p> <p>Međutim, člankom 2. stavkom 5. Uredbe 2015/847 dana je mogućost državama članicama da odluče da neće primjenjivati Uredbu pod uvjetima propisanim tim stavkom. Republika Hrvatska iskoristila je tu mogućnost te je člankom 97. Zakona propisano da obveznici iz članka 9. Zakona nisu dužni primijeniti Uredbu 2015/847 na prijenos novčanih sredstava unutar Republike Hrvatske na primatelj račun za plaćanje koji omogućuje plaćanja isključivo za isporuku robe ili pružanje usluga ako su istodobno ispunjeni sljedeći uvjeti:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. primatelj pružatelj platnih usluga podliježe Direktivi (EU) 2015/849 2. primatelj pružatelj platnih usluga može, preko primatelja, s pomoću jedinstvene identifikacijske oznake transakcije unatrag slijediti prijenos novčanih sredstava od osobe koja s primateljem ima sporazum o isporuci robe ili pružanju usluga i 3. iznos prijenosa novčanih sredstava ne prelazi vrijednost od 1000,00 eura.

	<p>Iz navedenog proizlazi da banka, ako su ispunjeni uvjeti iz članka 97. Zakona, nije dužna utvrditi informacije iz članka 4. stavka 1. Uredbe 2015/847 niti provjeriti njihovu točnost u skladu sa stavkom 4. istog članka.</p> <p>Kod obavljanja platnog prometa s uplatnicama na kojima je otisnut 2D barkod, poput računa za komunalnu naknadu, Banka može prenijeti uslugu obavljanja platnog prometa na vanjske suradnike s kojima ima sklopljen ugovor o obavljanju poslova platnog prometa u ime i za račun Banke (agenti platnog prometa). U skladu s time, pri provođenju platnih transakcija agenti platnog prometa dužni su pridržavati se politika i procedura koje je propisala Banka. Člankom 39. stavkom 6. Zakona propisano je da se vanjski suradnici i zastupnici obveznika koji za obveznika na temelju ugovornoga odnosa (eksternalizacija ili zastupnički odnosi) provode dubinsku analizu stranke smatraju dijelom obveznika te smo mišljenja da se, u skladu s time, i na njih primjenjuje izuzeće iz članka 97. Zakona pod uvjetima propisanim tim člankom. Dakle, ako su kumulativno ispunjeni uvjeti iz članka 97. Zakona, agenti platnog prometa banke mogu provoditi plaćanje na temelju uplatnica s otisnutim 2D barkodom bez identifikacije platitelja i provjere informacija o platitelju.</p>
--	---

Područje:	Članak 4. točke 16. i 40. Zakona
Tema:	Prikupljanje informacija o izvoru imovine i izvoru sredstava
Broj pitanja:	32.
Datum objave odgovora:	
Pitanje:	<p>Kako bi banka trebala postupiti pri prikupljanju informacija o izvoru imovine i izvoru sredstava u skladu sa Zakonom o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma kod sljedećih kategorija klijenata:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. politički izložene osobe 2. klijenti iz visokorizičnih trećih država 3. klijenti privatnog bankarstva i ostali visokorizični klijenti i 4. poslovni subjekti?
Odgovor:	<p>Zakon utvrđuje podatke koje su obveznici dužni prikupiti pri provođenju mjera dubinske analize stranke koji, među ostalim, u određenim slučajevima, obuhvaćaju i podatke o izvoru sredstava i izvoru imovine stranke.</p> <p>Podaci o izvoru sredstava</p> <p>Sredstva su definirana člankom 4. točkom 40. Zakona kao imovina i financijska sredstva i koristi bilo koje vrste, uključujući virtualnu imovinu, gospodarske resurse (uključujući naftu i druge prirodne resurse) te uključujući:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) gotovinu, čekove, novčane tražbine, mjenice, novčane doznake i druga sredstva plaćanja b) uložena sredstva kod obveznika c) financijske instrumente određene zakonom koji uređuje tržište kapitala kojima se trguje javnom ili privatnom ponudom, uključujući dionice i udjele, certifikate, dužničke instrumente, obveznice, garancije i izvedene financijske instrumente d) ostale isprave kojima se dokazuju prava na financijskim sredstvima ili drugim financijskim izvorima

e) kamate, dividende i druge prihode od sredstava

f) tražbine, kredite i akreditive.

Člankom 20. Zakona propisano je da su obveznici, među ostalim, dužni prikupiti sljedeće:

- podatke o izvoru sredstava koja jesu ili će biti predmet poslovnog odnosa
- podatke o izvoru sredstava koja jesu ili će biti predmet transakcije.

Podaci o izvoru sredstava koja jesu ili će biti predmet poslovnog odnosa prikupljaju se u sljedećim slučajevima:

- pri uspostavljanju poslovnog odnosa – prema članku 20. stavku 5. Zakona pri uspostavljanju poslovnog odnosa podaci o izvoru sredstava koja jesu ili će biti predmet poslovnog odnosa prikupljaju se prema potrebi. Međutim, mišljenja smo da prikupljanje podataka o izvoru sredstava kreditnim institucijama pomaže da bolje upoznaju svoju stranku te im olakšava provođenje mjere stalnog praćenja poslovnog odnosa (i kada nije riječ o stranci ili poslovnom odnosu kod kojeg postoji povećan rizik od pranja novca ili financiranja terorizma), a u vezi s odredbom članka 37. stavka 2. točke 2. Zakona

- ako postoji sumnja u vjerodostojnost i primjerenost prethodno dobivenih podataka o stranci i

- uvijek kada u vezi s transakcijom ili strankom postoje razlozi za sumnju na pranje novca ili financiranje terorizma.

Podaci o izvoru sredstava koja jesu ili će biti predmet transakcije prikupljaju se:

- u odnosu na gotovinsku transakciju uplate gotovine u vrijednosti od 200.000,00 kuna i većoj ili mjenjački posao u vrijednosti od 200.000,00 kuna i većoj

- u vezi sa složenim i neobičnim transakcijama iz članka 53. Zakona i

- uvijek kada u vezi s transakcijom ili strankom postoje razlozi za sumnju na pranje novca ili financiranje terorizma.

Podaci o izvoru imovine

Imovina je definirana člankom 4. točkom 16. Zakona kao imovina svake vrste, bilo fizička ili ne, pokretna ili nepokretna, materijalna ili nematerijalna i pravni dokumenti ili instrumenti u bilo kojem obliku uključujući elektronički ili digitalni, kojima se dokazuje vlasništvo nad imovinom ili udio u imovini te vrste. Zakonom je propisano da su obveznici dužni provesti odgovarajuće mjere za utvrđivanje izvora imovine vezano uz politički izloženu osobu ili uz stranku čiji je stvarni vlasnik politički izložena osoba (članak 47. stavak 1. točka 2. Zakona), prikupiti informacije o izvoru imovine stranke i stvarnog vlasnika stranke kada je stranka iz visokorizične treće države ili transakcija uključuje visokorizične treće države (članak 49. stavak 1. točka 3. Zakona), prikupiti i provjeriti podatke o izvoru imovine stranke – pravne osobe koja je izdala dionice na donositelja ili stranke – fizičke ili pravne osobe koja obavlja transakciju u vezi s dionicama na donositelja (članak 50. stavak 1. točka 1. podtočka (b) Zakona). Također napominjemo da je u skladu s člankom 44. točkom 6. Zakona obveznik dužan provesti mjere pojačane dubinske analize stranke kada u skladu s člankom 14. stavcima 7., 8. i 9. Zakona procijeni da stranka predstavlja visok rizik od pranja novca ili financiranja terorizma. S tim u vezi upućujemo na odredbe članka 23. Odluke o postupku procjene rizika u skladu s kojim je kreditna institucija dužna, kada je stranka iz visokorizične treće države i u svim drugim visokorizičnim

situacijama, internom politikom propisati mjere pojačane dubinske analize primjerene za određenu visokorizičnu situaciju, uzimajući u obzir one koje su propisane Zakonom i Odlukom o postupku procjene rizika, te ih dosljedno primjenjivati. Nadalje, napominjemo da je izvor imovine definiran člankom 3. stavkom 2. točkom 10. Odluke o postupku procjene rizika kao podrijetlo ukupne imovine stranke, primjerice nasljedstvo ili štednja.

Uzimajući u obzir navedeno, u nastavku dajemo odgovore na postavljena pitanja iz upita.

1. Prikupljanje informacija o izvoru sredstava i izvoru imovine za politički izložene osobe

Politički izložene osobe definirane su člankom 46. stavkom 2. Zakona. Prema odredbi članka 47. Zakona, kreditna institucija obvezna je provesti pojačanu dubinsku analizu stranke koja je politički izložena osoba te u okviru pojačane dubinske analize, među ostalim, provesti odgovarajuće mjere za utvrđivanje izvora imovine i izvora novčanih sredstava koji su uključeni u poslovni odnos ili transakciju (članak 47. stavak 1. točka 2. Zakona). Slična odredba sadržana je i u članku 21. stavku 1. točki 1. Odluke o postupku procjene rizika. Naime, u skladu s predmetnom odredbom, kreditna institucija dužna je poduzeti primjerene mjere kako bi utvrdila izvor imovine i izvor sredstava koja će se upotrijebiti u poslovnom odnosu ili za povremenu transakciju kako bi bila sigurna da ne upravlja novcem stečenim korupcijom ili drugim kaznenim djelom. Nadalje, člankom 21. stavkom 2. Odluke o postupku procjene rizika propisano je da opseg i intenzitet mjera iz stavka 1. točke 1. navedenog članka moraju ovisiti o razini rizika koji je povezan s poslovnim odnosom ili povremenom transakcijom. Kreditna institucija dužna je provjeriti izvor imovine i izvor sredstava na temelju pouzdanih i neovisnih podataka, dokumentacije ili informacija kada je rizik povezan s poslovnim odnosom ili povremenom transakcijom s politički izloženom osobom posebno visok.

Pritom bismo željeli istaknuti da je kreditna institucija prema članku 13. stavku 1. Zakona dužna uspostaviti i provoditi djelotvoran sustav unutarnjih kontrola te donijeti pisane politike, kontrole i postupke za smanjivanje i učinkovito upravljanje rizikom od pranja novca i financiranja terorizma, utvrđenih analizom rizika iz članka 12. stavka 1. Zakona, odnosno može samostalno propisati što za tu kreditnu instituciju znači posebno visok rizik; primjerice, to može biti podnesena obavijest Uredu za sprječavanje pranja novca iz članka 56. Zakona, zahtjev Ureda iz članka 113. Zakona, nalozi Ureda iz članaka 117. i 119. Zakona, nepovoljni medijski napisi o stranci i sl.

Iz svega navedenog proizlazi da je kreditna institucija dužna:

- provesti odgovarajuće mjere za utvrđivanje izvora cjelokupne imovine i izvora sredstava koja će se upotrijebiti u poslovnom odnosu ili za povremenu transakciju za politički izloženu osobu te
- provjeriti podatke o izvoru cjelokupne imovine i izvoru sredstava koja će se upotrijebiti u poslovnom odnosu s politički izloženom osobom ili za povremenu transakciju politički izložene osobe kada je rizik povezan s poslovnim odnosom s politički izloženom osobom ili povremenom transakcijom politički izložene osobe posebno visok.

Slijedom navedenog, a uzimajući u obzir da svaka politički izložena osoba ne predstavlja isti rizik od pranja novca / financiranja terorizma, mišljenja smo da

kreditna institucija može provesti mjere pojačane dubinske analize politički izložene osobe na način da, primjerice, **utvrdi** izvor cjelokupne imovine politički izložene osobe tako da te informacije pribavi iz podataka koji su joj već dostupni (primjerice iz evidencija iz članka 80. Zakona, ako je politički izložena osoba već klijent kreditne institucije), iz javno dostupnih informacija (primjerice neposrednim uvidom u imovinske kartice objavljene na mrežnim stranicama Povjerenstva za odlučivanje o sukobu interesa ili Državnog sudbenog vijeća, iz medijskih napisa i slično) ili od politički izložene osobe. Ako se informacije prikupljaju od politički izložene osobe, mišljenja smo da se mogu prikupiti, primjerice, na način da politički izložena osoba potpiše obrazac izjave u kojemu će navesti izvor svoje cjelokupne imovine i izvor sredstava koja će se upotrijebiti u poslovnom odnosu ili za povremenu transakciju ili da politički izložena osoba dâ usmenu izjavu koju će zapisati bankar koji komunicira sa strankom.

Kada je rizik povezan s poslovnim odnosom s politički izloženom osobom ili povremenom transakcijom politički izložene osobe posebno visok, kreditna institucija dužna je **provjeriti** podatke o izvoru imovine i izvoru sredstava na temelju pouzdanih i neovisnih podataka, dokumentacije ili informacija, a kako je propisano člankom 21. stavkom 2. Odluke o postupku procjene rizika, primjerice, usporedbom s prijavom PDV-a i poreza na dobit, kopijama revidiranih izvještaja, ugovora o nasljeđivanju ili o prodaji imovine, platnim listama, javnim ispravama, iz javno dostupnih registara (zemljišne knjige, sudski registri) medijskim napisima itd.

2. Prikupljanje informacija o izvoru sredstava i izvoru imovine za klijente iz visokorizičnih trećih država

Prema odredbi članka 49. stavka 1. točke 3. Zakona, kada je stranka iz visokorizične treće države ili transakcija uključuje visokorizične treće države, kreditna institucija dužna je u okviru pojačane dubinske analize, među ostalim, prikupiti informacije o izvoru novčanih sredstava i izvoru imovine stranke i stvarnog vlasnika odnosno stvarnih vlasnika stranke.

Člankom 23. stavkom 1. Odluke o postupku procjene rizika propisano je, među ostalim, da je kreditna institucija dužna, kada je stranka iz visokorizične treće države, internom politikom propisati mjere pojačane dubinske analize primjerene za određenu visokorizičnu situaciju, uzimajući u obzir one koje su propisane Zakonom i Odlukom o postupku procjene rizika te ih dosljedno primjenjivati. Stavkom 2. istog članka propisano je da je za stranke iz visokorizične treće države kreditna institucija dužna najmanje primijeniti mjere iz članka 49. Zakona. Nadalje, člankom 23. stavkom 4. točkom 2. podtočkom (b) Odluke o postupku procjene rizika propisano je da je pri određivanju mjera pojačane dubinske analize iz stavka 1. istog članka kreditna institucija dužna razmotriti povećanje kvalitete informacija koje se prikupljaju za potrebe provedbe dubinske analize stranke kako bi se potvrdio identitet stranke ili stvarnog vlasnika stranke, uključujući provjeru da imovina stranke i sredstva koja se upotrebljavaju u poslovnom odnosu ne potječu od kaznenih djela te da su izvor imovine i izvor sredstava u skladu sa saznanjima kreditne institucije o stranci i prirodi poslovnog odnosa. U određenim slučajevima, kada je rizik koji je povezan s poslovnim odnosom posebno visok, provjera izvora imovine i izvora sredstava može biti jedina primjerena mjera za ublažavanje rizika. Izvor sredstava ili imovine moguće je provjeriti, primjerice usporedbom s prijavom PDV-a i poreza na dobit, kopijama revidiranih izvještaja, ugovora o nasljeđivanju ili o

prodaji imovine, platnim listama, javnim ispravama, iz javno dostupnih registara (zemljišne knjige, sudski registri), medijskim napisima. Dakle, sve navedeno jesu primjereni načini na koje se mogu provjeriti izvor imovine i izvor sredstava u slučaju kada je rizik posebno visok.

Slijedom navedenog, mišljenja smo da je kreditna institucija dužna primijeniti mjere koje je propisala internom politikom primjerene za određenu visokorizičnu situaciju te u skladu s time **utvrditi** izvor cjelokupne imovine stranke iz visokorizične treće države i izvor sredstava koja će se upotrijebiti u poslovnom odnosu za stranku iz visokorizične treće države, i to na način da te podatke pribavi, primjerice, iz javno dostupnih informacija ili na temelju izjave stranke iz visokorizične treće države odnosno stvarnog vlasnika stranke. Kao što smo naveli u odgovoru na pitanje pod rednim brojem 1., kada se te informacije prikupljaju na temelju izjave stranke odnosno stvarnog vlasnika stranke, mogu se prikupiti, primjerice, na način da stranka odnosno stvarni vlasnik stranke potpiše obrazac izjave u kojemu će navesti izvor svoje cjelokupne imovine i izvor sredstava koja će se upotrijebiti u poslovnom odnosu ili za povremenu transakciju ili da dâ usmenu izjavu koju će zapisati bankar koji komunicira sa strankom.

Kada je rizik povezan s poslovnim odnosom s takvom strankom posebno visok, a provjera izvora imovine i izvora sredstava utvrđena je internim aktom kao primjerena mjera za ublažavanje rizika (uzimajući u obzir da u određenim slučajevima, provjera izvora imovine i izvora sredstava može biti jedina primjerena mjera za ublažavanje rizika), kreditna institucija dužna je provjeriti podatke o izvoru imovine i izvoru sredstava koja će se upotrijebiti u poslovnom odnosu za stranku iz visokorizične treće države i njegova stvarnog vlasnika. Kreditna institucija može **provjeriti** podatke o izvoru imovine i izvoru sredstava stranke iz visokorizične treće države odnosno stvarnog vlasnika stranke, primjerice usporedbom s prijavom PDV-a i poreza na dobit, kopijama revidiranih izvještaja, ugovora o nasljeđivanju ili o prodaji imovine, platnim listama, javnim ispravama, iz javno dostupnih registara (zemljišne knjige, sudski registri), medijskim napisima itd.

3. Prikupljanje informacija o izvoru imovine i izvoru sredstava kod klijenata privatnog bankarstva i ostalih visokorizičnih klijenata

U skladu s odredbom članka 44. točke 6. Zakona kreditna institucija dužna je provesti mjere pojačane dubinske analize stranke kada u skladu s člankom 14. stavcima 7., 8. i 9. Zakona procijeni da stranka predstavlja visok rizik od pranja novca ili financiranja terorizma. S tim u vezi napominjemo da je, prema članku 14. stavku 9. Zakona, jedan od čimbenika rizika koji može upućivati na potencijalno viši rizik i privatno bankarstvo.

Člankom 23. stavkom 1. Odluke o postupku procjene rizika propisano je, među ostalim, da je kreditna institucija dužna u visokorizičnim situacijama internom politikom propisati mjere pojačane dubinske analize primjerene za određenu visokorizičnu situaciju, uzimajući u obzir one koje su propisane Zakonom i Odlukom o postupku procjene rizika te ih dosljedno primjenjivati. Člankom 23. stavkom 4. točkom 2. podtočkom (b) Odluke o postupku procjene rizika propisano je da je pri određivanju mjera pojačane dubinske analize iz stavka 1. istog članka kreditna institucija dužna razmotriti povećanje kvalitete informacija koje se prikupljaju za potrebe provedbe dubinske analize stranke kako bi se potvrdio identitet stranke ili stvarnog vlasnika stranke, uključujući provjeru da imovina stranke i sredstva koja se upotrebljavaju u poslovnom odnosu ne potječu

od kaznenih djela te da su izvor imovine i izvor sredstava u skladu sa saznanjima kreditne institucije o stranci i prirodi poslovnog odnosa. U određenim slučajevima, kada je rizik koji je povezan s poslovnim odnosom posebno visok, provjera izvora imovine i izvora sredstava može biti jedina primjerena mjera za ublažavanje rizika. Izvor sredstava ili imovine moguće je provjeriti, primjerice, usporedbom s prijavom PDV-a i poreza na dobit, kopijama revidiranih izvještaja, platnim listama, javnim ispravama ili medijskim napisima itd.

Nadalje, u odnosu na klijente privatnog bankarstva primjenjuju se i odredbe glave VII. Odluke o postupku procjene rizika. Naime, u skladu s odredbom članka 59. stavka 2. Odluke o postupku procjene rizika, upravljanje imovinom u smislu navedene Odluke o postupku procjene rizika jest pružanje financijskih usluga pojedincima velike platežne moći i njihovim obiteljima ili poslovnim subjektima. Tako je člankom 64. stavkom 1. točkom 2. Odluke o postupku procjene rizika propisano da su kreditne institucije koje pružaju uslugu upravljanja imovinom dužne primijeniti mjere pojačane dubinske analize stranke kada je rizik povezan s poslovnim odnosom viši, a te mjere mogu, među ostalim, biti i utvrđivanje izvora imovine i sredstava. Kada je rizik posebno visok i/ili kada kreditna institucija sumnja da sredstva ne potječu iz zakonitog izvora, provjera izvora imovine i sredstava može biti jedini način za umanjenje rizika. U točkama od (a) do (g) navedeni su načini na koje je moguće provjeriti izvor imovine ili izvor sredstava. Slijedom svega navedenog, mišljenja smo da pri provedbi dubinske analize klijenata privatnog bankarstva kao i ostalih visokorizičnih klijenata, pri provođenju mjera pojačane dubinske analize u odnosu na utvrđivanje izvora imovine i izvora sredstava kreditna institucija može, kada je rizik povezan s poslovnim odnosom viši, pri uspostavi poslovnog odnosa i stalnom praćenju poslovnog odnosa provoditi mjere pojačane dubinske analize na način da, među ostalim, **utvrđi** izvor imovine i sredstava, a to može učiniti na način da informacije prikupi, primjerice, iz javno dostupnih informacija ili na temelju izjave stranke itd. Kao što smo naveli u odgovoru na pitanje pod rednim brojem 1., kada se te informacije prikupljaju na temelju izjave stranke, mogu se prikupiti, primjerice, na način da stranka potpiše obrazac izjave u kojemu će navesti izvor svoje cjelokupne imovine i izvor sredstava koja će se upotrijebiti u poslovnom odnosu ili za povremenu transakciju ili da dâ usmenu izjavu koju će zapisati bankar koji komunicira sa strankom.

Kada je poslovni odnos s klijentima privatnog bankarstva i ostalim visokorizičnim klijentima posebno visok, kreditna institucija može **provjeriti** izvor imovine i izvor sredstava na način predviđen u članku 23. stavku 4. točki

2. podtočki (b) odnosno za klijente privatnog bankarstva na način predviđen u članku 64. stavku 1. točki 2. u podtočkama od (a) do (g) Odluke o postupku procjene rizika.

4. Prikupljanje informacija o izvoru sredstava i izvoru imovine za poslovne subjekte

Prema članku 47. stavku 1. točki 2. Zakona, kreditna institucija dužna je, vezano uz stranku čiji je stvarni vlasnik politički izložena osoba, provesti odgovarajuće mjere za utvrđivanje izvora imovine i izvora novčanih sredstava koji su uključeni u poslovni odnos ili transakciju, a kako to ispravno navodite u Vašem upitu. Budući da postoji rizik da bi politički izložene osobe mogle pokušati zaobići odredbe propisa kojima se regulira sprječavanje pranja novca ili financiranje

	<p>terorizma, a jedan od načina je i da pokušaju prikriti svoj identitet na način da djeluju putem pravne osobe čiji su stvarni vlasnici, situacija u kojoj je stranka pravna osoba čiji je stvarni vlasnik politički izložena osoba može stoga biti utvrđena kao visokorizična u skladu s odredbama članka 11. Odluke o postupku procjene rizika.</p> <p>Prema odredbi članka 21. stavka 1. točke 1. Odluke o postupku procjene rizika kreditna institucija koja je utvrdila da je stvarni vlasnik stranke politički izložena osoba dužna je poduzeti primjerene mjere kako bi utvrdila izvor imovine i izvor sredstava koja će se upotrijebiti u poslovnom odnosu ili za povremenu transakciju kako bi kreditna institucija bila sigurna da ne upravlja novcem stečenim korupcijom ili drugim kaznenim djelom. Prema odredbi stavka 2. istog članka, opseg i intenzitet mjere iz stavka 1. točke 1. navedenog članka ovisi o razini rizika koji je povezan s poslovnim odnosom ili povremenom transakcijom. Nadalje, prema članku 49. stavku 1. točki 3. Zakona kreditna institucija dužna je za stranke iz visokorizične treće države ili kod transakcija koje uključuju visokorizične treće države prikupiti informacije o izvoru novčanih sredstava i izvoru imovine stranke i stvarnog vlasnika odnosno stvarnih vlasnika stranke.</p> <p>Člankom 23. stavkom 1. Odluke o postupku procjene rizika propisano je da je u slučajevima kada je stranka iz visokorizične treće države i u svim drugim visokorizičnim situacijama, kreditna institucija dužna internom politikom propisati mjere pojačane dubinske analize primjerene za određenu visokorizičnu situaciju, uzimajući u obzir one koje su propisane Zakonom i Odlukom o postupku procjene rizika te ih dosljedno primjenjivati. Uzimajući u obzir članak 49. stavak 1. točku 3. Zakona, mišljenja smo da je s tim u vezi na stranku iz visokorizične treće države potrebno razmotriti i primjenu odredbe članka 23. stavka 4. točke 2. podtočke (b) Odluke o postupku procjene rizika. U skladu s time, pri određivanju mjera pojačane dubinske analize iz članka 23. stavka 1. Odluke o postupku procjene rizika, kreditna institucija dužna je razmotriti povećanje kvalitete informacija koje se prikupljaju za potrebe provedbe dubinske analize stranke kako bi se potvrdio identitet stranke ili stvarnog vlasnika stranke, uključujući provjeru da imovina stranke i sredstva koja se upotrebljavaju u poslovnom odnosu ne potječu od kaznenih djela te da su izvor imovine i izvor sredstava u skladu sa saznanjima kreditne institucije o stranci i prirodi poslovnog odnosa. U određenim slučajevima, kada je rizik koji je povezan s poslovnim odnosom posebno visok, provjera izvora imovine i izvora sredstava može biti jedina primjerena mjera za ublažavanje rizika.</p> <p>Uzimajući u obzir sve navedeno u nastavku dajemo mišljenje o postupanju kreditne institucije u određenim slučajevima.</p> <p><u>Stvarni vlasnik poslovnog subjekta politički je izložena osoba</u></p> <p>Pri uspostavi poslovnog odnosa s klijentom poslovnim subjektom čiji je stvarni vlasnik politički izložena osoba kreditna institucija provodi mjere pojačane dubinske analize klijenta na način da, među ostalim, a u skladu s člankom 47. stavkom 1. točkom 2. Zakona, za klijenta koji je poslovni subjekt prikupi informacije o izvoru imovine i izvoru novčanih sredstava koja su uključena u poslovni odnos, a koje joj dostavi klijent. Pri praćenju poslovnog odnosa s klijentom poslovnim subjektom čiji je stvarni vlasnik politički izložena osoba kreditna institucija provjerava izvor imovine i izvor sredstava koja se upotrebljavaju u poslovnom odnosu ili za povremenu transakciju za klijenta na temelju pouzdanih i neovisnih podataka, dokumentacije ili informacija kada je</p>
--	---

	<p>rizik povezan s poslovnim odnosom s takvim klijentom posebno visok, a u skladu s člankom 21. stavkom 2. Odluke o postupku procjene rizika.</p> <p><u>Poslovni je subjekt iz visokorizične treće države</u></p> <p>Pri uspostavi poslovnog odnosa s klijentom poslovnim subjektom iz visokorizične treće države kreditna institucija provodi mjere pojačane dubinske analize klijenta na način da, među ostalim, a u skladu s člankom 49. stavkom 1. točkom 3. Zakona, od klijenta poslovnog subjekta prikupi informacije o izvoru novčanih sredstava i izvoru imovine klijenta poslovnog subjekta i stvarnog vlasnika klijenta. Pri stalnom praćenju poslovnog odnosa s klijentom poslovnim subjektom iz visokorizične treće države kreditna institucija, ovisno o stupnju rizičnosti poslovnog odnosa, provjerava da imovina klijenta i sredstva koja se upotrebljavaju u poslovnom odnosu ne potječu od kaznenih djela te da su izvor imovine i izvor sredstava u skladu sa saznanjima kreditne institucije o klijentu i prirodi poslovnog odnosa, a u skladu s člankom 23. stavkom 4. točkom 2. podtočkom (b) Odluke o postupku procjene rizika. U skladu s time mišljenja smo da kreditna institucija može informacije o izvoru imovine klijenta poslovnog subjekta iz visokorizične treće države i stvarnog vlasnika takvoga klijenta pribaviti od klijenta ili da kreditna institucija može sama prikupiti odgovarajuće informacije u skladu sa spomenutim člankom 23. stavkom 4. točkom 2. podtočkom (b) Odluke o postupku procjene rizika.</p> <p>Ako klijent poslovni subjekt nije označen kao visokorizičan, a stvarni je vlasnik iz visokorizične treće države, mišljenja smo da ne postoji zakonska obveza na temelju koje bi kreditna institucija bila dužna prikupiti podatke o izvoru imovine i izvoru sredstava za stvarne vlasnike iz visokorizične treće države.</p> <p>Međutim, ako je klijent poslovni subjekt označen kao visokorizičan (iako stvarni vlasnik nije iz visokorizične treće države niti je politički izložena osoba), kreditna institucija pri provođenju mjera pojačane dubinske analize za takvoga klijenta poslovnog subjekta može, u skladu s internim politikama, provesti provjeru da imovina klijenta i sredstva koja se upotrebljavaju u poslovnom odnosu ne potječu od kaznenih djela te da su izvor imovine i izvor sredstava u skladu sa saznanjima kreditne institucije o klijentu i prirodi poslovnog odnosa, ali to ne mora provjeriti za stvarne vlasnike klijenta poslovnog subjekta. Ovo proizlazi iz članka 23. stavka 4. točke 2. podtočke (b) Odluke o postupku procjene rizika.</p>
--	--

Područje:	Članak 46. stavak 3. točka 8. Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranju terorizma ("Narodne novine", br. 108/2017., 39/2019. i 151/2022.)
Tema:	Politički izložena osoba
Broj pitanja:	33.
Datum objave odgovora:	6. lipnja 2023.
Pitanje:	Molimo tumačenje odredbe članka 46. stavka 3. točke 8. Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma u odnosu na trgovačka društva u vlasništvu ili većinskom vlasništvu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Odgovor:	<p>Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma ("Narodne novine", br. 151/2022.) koji je stupio na snagu 1. siječnja 2023. izmijenjen je članak 46. stavak 3. točka 8. Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma ("Narodne novine", br. 108/2017. i 39/2019.) tako da sada glasi "Fizičke osobe koje djeluju ili su djelovale na istaknutoj javnoj dužnosti su članovi upravnih i nadzornih odbora trgovačkih društava koja su u vlasništvu ili većinskom vlasništvu države ili jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te osobe koje obavljaju jednakovrijedne funkcije."</p> <p>Zakonom o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma u hrvatsko zakonodavstvo preuzeta je Direktiva (EU) 2015/849 kojom je u članku 3. točki 9. podtočki (g) propisano da politički izložena osoba znači fizička osoba kojoj je povjerena ili su joj bile povjerene istaknute javne funkcije te, između ostalog, obuhvaća članove administrativnih, upravljačkih ili nadzornih tijela poduzeća u vlasništvu države. Napominjemo da Direktiva (EU) 2015/849 sadrži tzv. klauzulu minimalnog usklađivanja temeljem koje je državama članicama prilikom preuzimanja direktiva u nacionalno pravo dopušteno uvođenje i primjenjivanje strožih mjera. U skladu s time, izmjenama Zakona koje su stupile na snagu 1. siječnja 2023. izmijenjen je članak 46. stavak 3. točka 8. Zakona na način da su obuhvaćena i trgovačka društva u većinskom vlasništvu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Međutim, svrha izmjene odredbe u tom dijelu bila je, osim trgovačkih društava u vlasništvu ili većinskom vlasništvu države, obuhvatiti i trgovačka društva u većinskom vlasništvu ili većinskom vlasništvu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u Republici Hrvatskoj, a kako su uređene Zakonom o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi.</p>
Napomena:	

Područje:	Članak 46. stavak 3. točka 9. Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranju terorizma ("Narodne novine", br. 108/2017., 39/2019. i 151/2022.)
Tema:	Politički izložena osoba
Broj pitanja:	34.
Datum objave odgovora:	6. lipnja 2023.
Pitanje:	Smatraju li se direktori, zamjenici direktora, članovi odbora i osobe koje obavljaju jednakovrijedne funkcije primjerice u FIFA-i i UEFA-i politički izloženim osobama u skladu s odredbom članka 46. stavka 3. točke 9. Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma?

Odgovor:	<p>Prema odredbi članka 46. stavka 3. točke 9. Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma ("Narodne novine", br. 108/2017., 39/2019. i 151/2022.; dalje u tekstu: Zakon), fizičke osobe koje djeluju ili su djelovale na istaknutoj javnoj dužnosti su, između ostalih, direktori, zamjenici direktora, članovi odbora i osobe koje obavljaju jednakovrijedne funkcije u međunarodnoj organizaciji.</p> <p>Međunarodna organizacija nije definirana Zakonom niti Direktivom (EU) 2015/849. Međutim, Preporuke FATF-a u svom glosaru sadrže definiciju međunarodne organizacije prema kojoj su međunarodne organizacije subjekti osnovani formalnim političkim sporazumom između država članica koji imaju status međunarodnih ugovora, njihovo je postojanje priznato zakonom u njihovim državama članicama i ne tretiraju se kao rezidentne institucionalne jedinice zemalja u kojima se nalaze. Primjeri međunarodnih organizacija uključuju Ujedinjene narode i pridružene međunarodne organizacije kao što je Međunarodna pomorska organizacija, regionalne međunarodne organizacije kao što su Vijeće Europe, institucije Europske unije, Organizacija za europsku sigurnost i suradnju i Organizacija američkih država; vojne međunarodne organizacije kao što je Organizacija Sjevernoatlantskog ugovora i gospodarske organizacije kao što su Svjetska trgovinska organizacija ili Savez država jugoistočne Azije itd. Preporuke FATF-a dostupne su na sljedećoj poveznici https://www.fatf-gafi.org/content/dam/fatf-gafi/recommendations/FATF%20Recommendations%202012.pdf.coredownload.inline.pdf</p> <p>Iz navedenog proizlazi da su politički izložene osobe, u smislu članka 46. stavka 3. točke 9. Zakona, direktori, zamjenici direktora, članovi odbora i osobe koje obavljaju jednakovrijedne funkcije u međunarodnim vladinim organizacijama, ali ne i one koje te funkcije obavljaju u međunarodnim nevladinim organizacijama.</p> <p>Međutim napominjemo da su obveznici iz članka 9. Zakona, dužni provesti mjere pojačane dubinske analize ne samo kada je stranka politički izložena osoba već i u slučajevima utvrđenima člankom 44. točkama 6., 7., 8. i 9. Zakona.</p>
Napomena:	

Područje:	Članak 15. stavak 1. i članak 20. Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma ("Narodne novine", br. 108/2017., 39/2019. i 151/2022.)
Tema:	Provođenje dubinske analize
Broj pitanja:	35.
Datum objave odgovora:	26. siječnja 2024.
Pitanje:	Po kojem članku i kojoj točki Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma kreditna institucija radi ažuriranja podataka može tražiti upisnik članova odnosno popis članova kreditne unije?

Odgovor:	<p>Zakonom su propisane mjere, radnje i postupci za sprječavanje i otkrivanje pranja novca i financiranja terorizma. Člankom 9. Zakona utvrđeni su obveznici provedbe tih mjera, radnji i postupaka, a među obveznicima su i banke. Obveze obveznika preciznije su definirane člankom 11. stavkom 2. Zakona, a jedna je od obveza provođenje mjera dubinske analize stranke na način i pod uvjetima određenima Zakonom. Člankom 15. stavkom 1. Zakona propisane su mjere dubinske analize stranke kako slijedi:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. utvrđivanje i provjera identiteta stranke 2. utvrđivanje stvarnog vlasnika stranke i poduzimanje odgovarajućih mjera za provjeru njegova identiteta 3. prikupljanje podataka o namjeni i predviđenoj prirodi poslovnog odnosa te drugih podataka u skladu sa Zakonom i na temelju njega donesenim podzakonskim aktima te 4. stalno praćenje poslovnog odnosa. <p>Koje je podatke obveznik dužan prikupiti prilikom provođenja mjera dubinske analize propisano je odredbama članka 20. stavka 1. Zakona, ali osim tamo navedenih podataka, u skladu s odredbama stavka 3. istog članka, obveznik pribavlja i ostale podatke u opsegu u kojem su mu potrebni za procjenu rizika od pranja novca i financiranja terorizma u skladu s odredbama Zakona i na temelju njega donesenih podzakonskih akata.</p> <p>Upisnik članova odnosno popis članova kreditne unije nije Zakonom ni na temelju njega donesenim podzakonskim aktima izrijekom propisan kao podatak koji su obveznici dužni prikupiti od kreditne unije pri uspostavi poslovnog odnosa pa tako ni pri ažuriranju podataka koje provode u okviru stalnog praćenja poslovnog odnosa.</p> <p>Međutim, postoji mogućnost da je prikupljanje popisa članova kreditne unije predviđeno ugovorom koji je kreditna unija sklopila s bankom odnosno općim uvjetima koje je prihvatila sklapanjem navedenog ugovora.</p>
Napomena:	

Područje:	Članak 43. Odluke o postupku procjene rizika od pranja novca i financiranja terorizma te načinu provođenja mjera pojednostavljene i pojačane dubinske analize
Tema:	Zbirni računi
Broj pitanja:	36.
Datum objave odgovora:	26. siječnja 2024.
Pitanje:	Molimo tumačenje vezano uz provedbu dubinske analize za „zbirne račune“ koje otvaraju javni bilježnici za potrebe deponiranja sredstava iz javnobilježničkog pologa, u skladu s odredbama Odluke o postupku procjene rizika te odredbama Smjernica EBA-e (EBA/GL/2021).

<p>Odgovor:</p>	<p>Zbirni račun definiran je člankom 3. točkom 5. Odluke o postupku procjene rizika kao račun koji otvara stranka, primjerice odvjetnik ili javni bilježnik, u svrhu držanja novca svojih stranaka. Sredstva stranaka na računu su objedinjena, ali stranke ne mogu izravno kreditnoj instituciji dati nalog za provođenje transakcije.</p> <p>Člankom 43. Odluke o procjeni rizika utvrđene su mjere dubinske analize koje bi banka trebala primijeniti kada stranka otvori zbirni račun, a te mjere uključuju i utvrđivanje i provjeravanje identiteta klijenata stranke kao stvarnih vlasnika sredstava na zbirnom računu. U skladu sa stavkom 2. istog članka, ako je rizik povezan s poslovnim odnosom stranke koja ima zbirni račun visok, banka je dužna primijeniti mjere pojačane dubinske analize. S druge stranke, ako je rizik povezan s poslovnom odnosom stranke koja ima zbirni račun nizak, banka može, uz uvjete propisane stavkom 3. istog članka, primijeniti mjere pojednostavljene dubinske analize. U skladu sa stavkom 4. istog članka, ako su ispunjeni uvjeti iz stavka 3., u okviru provođenja mjera pojednostavljene dubinske analize moguće je provesti dubinsku analizu na način da se utvrdi i provjeri identitet stranke, uključujući i stvarne vlasnike stranke, ali ne i klijenata stranke.</p> <p>Nacionalnom procjenom rizika od pranja novca i financiranja terorizma u Republici Hrvatskoj iz lipnja 2020., na temelju rezultata provedene procjene ranjivosti od pranja novca u DNFBP sektorima, sektor javnih bilježnika označen je kao srednje rizičan. Procjena rizika od pranja novca i financiranja terorizma na nacionalnoj razini ključan je izvor informacija i pomoć obveznicima u provođenju njihovih procjena rizika od pranja novca i financiranja terorizma, a kako je to propisano člankom 6. stavkom 2. točkom 3. Zakona. Iz navedenog razloga ocjena rizika pojedinoga poslovnog odnosa na temelju procjene koju provodi banka nije nužno identična ocjeni rizika sektora kojem ta stranka pripada, ali banka prilikom procjene rizika pojedinoga poslovnog odnosa svakako treba uzeti u obzir rezultat nacionalne procjene rizika. Dakle, može se zaključiti sljedeće:</p> <ol style="list-style-type: none"> i. Ako je rizik povezan s poslovnim odnosom s javnim bilježnikom ocijenjen kao srednji ili kao visok, banka je dužna utvrditi i provjeriti identitet klijenata stranke kao stvarnih vlasnika sredstava na zbirnom računu. ii. Moguće je da rizik povezan s poslovnim odnosom s pojedinim javnim bilježnikom bude ocijenjen kao nizak iako je sektor u kojem djeluju javni bilježnici označen kao srednje rizičan u Nacionalnoj procjeni rizika od pranja novca i financiranja terorizma u Republici Hrvatskoj, zato što je svrha nacionalne procjene rizika da pomogne svim dionicima u obavljanju njihove zadaće u segmentu sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma: tijelima kaznenog progona, Uredu za sprječavanje pranja novca, nadzornim tijelima itd., ali također i obveznicima kako bi im pomogla da utvrde, procijene i razumiju rizik od pranja novca i financiranja terorizma kojima su izloženi te kako bi im pružila informacije potrebne pri provođenju njihovih vlastitih procjena rizika. iii. Ako je rizik povezan s poslovnim odnosom s javnim bilježnikom ocijenjen kao srednji ili kao visok, a javni bilježnik banci ne dostavi informacije i dokumentaciju potrebnu za provedbu dubinske analize stranke koja je stvarni vlasnik sredstava na zbirnom računu, mišljenja smo da je banka dužna, na temelju odgovarajuće primjene odredbe članka 19. stavka 1. Zakona i članka 24. stavka 2. Odluke o procjeni rizika, ograničiti poslovni odnos s javnim bilježnikom na način da odbije primiti uplatu na račun posebne namjene otvoren u korist javnog bilježnika dok javni bilježnik ne dostavi tražene podatke.
-----------------	---

	<p>iv. Činjenica da javni bilježnik nije dostavio tražene podatke za stranku nije razlog zbog kojeg bi banka bila dužna prekinuti poslovni odnos s javnim bilježnikom. Međutim, ako banka ocijeni da ne može učinkovito upravljati rizikom pranja novca i financiranja terorizma u odnosu na tog javnog bilježnika ovlaštena je, u skladu s odredbom članka 19. stavka 2. Zakona prekinuti uspostavljeni poslovni odnos s javnim bilježnikom. S tim u vezi napominjemo da je javni bilježnik nositelj javnih ovlasti koje su mu dodijeljene zakonom u okviru funkcije javnog bilježništva te je istodobno i sam obveznik provedbe mjera, radnji i postupaka vezanih uz sprječavanje pranja novca i financiranja terorizma. Banke u tom kontekstu trebaju biti posebno oprezne kako (prilikom provođenja mjera dubinske analize stranke i procjene rizika stranke od pranja novca i financiranja terorizma pri uspostavi poslovnog odnosa te otvaranju i vođenju transakcijskih računa (uključujući otvaranje i vođenje računa za posebne namjene), a posebno kada je riječ o bilo kakvom ograničavanju poslovnog odnosa ili prekidu poslovnog odnosa s javnim bilježnikom) na bilo koji način ne bi dovele u pitanje obavljanje javnih ovlasti koje imaju javni bilježnici.</p>
<p>Napomena:</p>	